

מרכז אלו"ט
למשפחה

אלו"ט

סניפים:

מרכז
קרינצי 63 א' ר"ג
טל' 03-6703077
b_lauren@alut.org.il

ירושלים
הצפירה 30
טל' 02-5665294
Mishpacha_jerusalem@alut.org.il

באר שבע והדרום
דרך אילן רמון 20 ב"ש
טל' 08-6431528
Mishpacha_beer_sheva@alut.org.il

מגור ערבי
קרינצי 63 א' ר"ג
טל' 052-4237535
Mishpacha_migzar@alut.org.il

חיפה
פינסקי 10 חיפה
טל' 04-8101569
Mishpacha_haifa@alut.org.il

קרמיאל והעמקים
ת.ד. 50061 קרמיאל 21605
טל' 04-9905885
Mishpacha_carmiel@alut.org.il

זכויות ושירותים לבוגרים על הספקטרום האוטיסטי

מאי 2016

שלום לכם,

סיום תקופת בית הספר והמעבר לחיים בוגרים הוא שלב מאתגר. צעירים על הספקטרום האוטיסטי ומשפחותיהם נדרשים בשלב זה להתמודד עם מערכת חדשה של זכויות, משימות והחלטות. מידע על זכויות ושירותים הינו כלי חשוב המסייע בהתמודדות בצמתים לכל אורך החיים בכלל ובמעבר לחיים הבוגרים בפרט.

כתבנו עבורכם את האוגדן הזה במטרה לסקור את הזכויות לבוגרים עם אוטיזם, את המידע והשירותים הקיימים על מסלולי ההמשך האפשריים בצבא ובשירות הלאומי, בלימודים, בדיור ובתעסוקה.

אנו תקווה כי אוגדן זה תעזור לכם. בכל שאלה, בקשה או התייחסות אתם מוזמנים לפנות לצוות מרכז אלוו"ט למשפחה.

אנו עושים מאמצים על מנת להביא לידיעתכם את המידע העדכני המוכר כיום. במידה ואתם מכירים שירות חדש או שנתקלתם בשירות שכבר אינו פועל, נשמח

אם תעדכנו אותנו, במייל: b_lauren@alut.org.il

אגף קידום זכויות – אלוו"ט

צוות מרכזי אלוו"ט למשפחה

* המידע הניתן להלן אינו בגדר ייעוץ משפטי ואין הוא מהווה תחליף לו. *

תוכן עניינים

5.....	אלו"ט
6.....	המוסד לביטוח לאומי
7.....	קצבת נכות כללית
13.....	קצבת שירותים מיוחדים
18.....	עצות הורים
	זכויות למקבלי קצבת נכות כללית
20.....	הנחה בתעריף תשלום החשמל והמים
20.....	מס הכנסה
21.....	הנחה בעמלת הבנקים
21.....	תו חניה לנכה ופטור מאגרת רישוי
21.....	פטור מעמידה בתור ופטור מתשלום מלווה
22.....	הנחות בתחבורה הציבורית
22.....	ארנונה
23.....	בזק
23.....	הנחה במס רכישה
23.....	סיוע ברכישת דירה באמצעות מתן הלוואה
	זכויות בקופות החולים
24.....	פטור מתשלומים
24.....	טיפול שיניים בהרדמה
24.....	מכשירי תקשורת תומכת וחלופית
26.....	חוק דמי מחלה – ליווי אדם עם מוגבלות
27.....	העסקת עובד זר
28.....	אפטרופסות
	שירות צבאי
34.....	גיוס חובה
35.....	מסלול התנדבות
	שירות לאומי
37.....	תכנית משלבים
39.....	האגודה להתנדבות
39.....	עמותות נוספות

40.....	משרד הרווחה – השירות לאדם עם אוטיזם
40.....	דיור חוץ ביתי
41.....	שירותים בקהילה לגרים בבית הוריהם
41.....	תעסוקה
	תעסוקה
42.....	שיקום מקצועי- סל שיקום של הביטוח הלאומי
44.....	תעסוקה נתמכת
45.....	תעסוקה מוגנת
47.....	הסעות
47.....	חוק לרון
50.....	מסגרות תעסוקה
53.....	סל שיקום נכי נפש בקהילה
58.....	פנאי
59.....	מסגרות פנאי
61.....	דיור חוץ ביתי
62.....	מסגרות
65.....	השכלה
71.....	אינדקס טפסים

אלו"ט – אגודה לאומית לילדים אוטיסטים

אלו"ט היא עמותת הורים מרכזית, ארצית, מובילה בטיפול באדם עם אוטיזם לאורך מעגל חייו על כל צרכיו וצורכי משפחתו. אלו"ט פועלת לקידום זכויותיהם של כל הילדים, נוער ומבוגרים על הספקטרום האוטיסטי בישראל, לשיפור השירותים הניתנים להם ולמשפחותיהם ולסייע למשפחות המתמודדות עם הלקות.

הפעילות של אלו"ט נועדה להבטיח את קיומם, שיקומם, עתידם ומעמדם הכלכלי החברתי והחוקי.

מרכז אלו"ט למשפחה

המרכז למשפחה הוקם כדי לתת מענה וללוות את המשפחות החל מרגע האבחון ולכל אורך הדרך. במרכז ניתן לקבל מידע, תמיכה, ייעוץ וליהוי בנושאים שונים הקשורים לאוטיזם ולהתמודדות המשפחה. ניתן מידע לגבי שירותי אבחון וטיפול בקהילה, זכויות הניתנות על-ידי גופים שונים כמו ביטוח לאומי, משרד הרווחה ועוד, מידע לגבי מסגרות חינוך, דיור ותעסוקה, שמות אנשי מקצוע, פעילויות פנאי באזור המגורים ועוד.

אנו, אנשי המקצוע וההורים המתנדבים במרכזי אלו"ט למשפחה, עומדים לרשותכם בכל שאלה או התלבטות הקשורים לנושא.

סניפי מרכז אלו"ט למשפחה :

- **מרכז:** קריניצי 63 א', רמת גן, טל': 03-6703077
b_lauren@alut.org.il
- **באר שבע והדרום:** דרך אילן רמון 20, ת.ד. 3570, ב"ש, טל': 08-6431528
mishpacha_beer_sheva@alut.org.il
- **ירושלים והסביבה:** הצפירה 30 ירושלים, טל': 02-5665294
mishpacha_Jerusalem@alut.org.il
- **חיפה:** דוד פינסקי 10 חיפה, טל': 04-8101569
mishpacha_haifa@alut.org.il
- **כרמיאל והעמקים:** ת.ד. 50061, כרמיאל, מיקוד: 21605 טל': 04-9905885
mishpacha_carmiel@alut.org.il
- **מגזר ערבי:** טל': 052-4237535
mishpacha_migzar@alut.org.il

המוסד לביטוח לאומי

המוסד לביטוח לאומי מפסיק לשלם גמלת ילד נכה בגיל 18 ושלושה חודשים. מספר חודשים לפני גיל 18 יש לפנות לסניף המוסד הקרוב לביתכם ולהגיש תביעה חדשה לקצבה. לקצבה הניתנת על-ידי הביטוח הלאומי יש חשיבות רבה, כיוון שכך בעצם נקבעת יכולתם של ההורים לספק לילד שירותים ואיכות חיים.

תהליך קביעת הזכאות לגמלאות מהמוסד לביטוח לאומי, בעבור בוגר עם אוטיזם, שונה באופן מהותי מההליך בו מתבררת זכאותו של קטין עם אוטיזם. זכאותם של הקטינים נקבעת על יסוד קריטריון **אבחוני** – כלומר, קיומה של הלקות (אוטיזם) מקנה מעצמה זכאות לגמלה בשיעור 100%. לעומת זאת, זכאותם של הבוגרים לגמלה ושיעורה נקבעים במידה רבה על יסוד **קריטריונים תפקודיים** והאבחון כשלעצמו אינו מזכה בגמלה. כל הורה שמגיש תביעה חייב לקחת בחשבון שהגמלה ששולמה בשנות הקטינות אינה ערובה או אינדיקציה להמשך התשלום, ויש לצרף לתביעה חוות דעת ומסמכים עדכניים שלא יותירו ספק בדבר הזכאות.

שיעור הזכאות לקצבאות נכות בביטוח הלאומי, נבנה כפאזל סבוך מתוך חוק הביטוח הלאומי. הרופאים שיושבים בוועדה בודקים יכולות תפקוד, ולכן יש להתכונן היטב לקראת הוועדה הרפואית ולזכור:

- א. בוועדות יושבים אנשי מקצוע, שרובם אינם מכירים את הלקות האוטיסטית, את היותה לקות בלתי-נראית ואת תחלואיה.
- ב. מבחני התפקוד לא נקבעו והותאמו לאנשים עם אוטיזם.
- ג. העובדה כי חלק מהילדים נראים, ממבט ראשון, בתפקוד גבוה יותר ממה שהם באמת, עלול להטעות את חברי הוועדה.

המלצה חמה!!!

- יש להדגיש בפני רופאי הוועדה את הקשיים התפקודיים הרבים שיש לילדכם בפעילויות היומיום, לא להירתע ולא לחשוש מכך, אלא להישיר מבט, בגאווה, אל הקשיים ולהדגיש זאת.
- למרות שאתם גאים בעצמאותם של ילדכם, עליכם לזכור, כי מטרתכם היא לקבל את הקצבה המתאימה ביותר להם.

מהן הקצבאות שניתן לקבל?

- א. קצבת הנכות הכללית (מורכבת מנכות רפואית ומדרגת אי כושר השתכרות).
  - ב. קצבת שירותים מיוחדים (אפשרית לנכים מעל ל- 60% נכות רפואית).
- נדגיש, כי רוב רובם של ילדינו, בהגיעם לגיל 18, זקוקים ומקבלים קצבת נכות כללית.

רבים מהם אף זקוקים ומקבלים קצבת שירותים מיוחדים.

ישנם מבוטחים שעשויים להיות זכאים לגמלאות נוספות בכפוף לקיומם של ליקויים/נכויות נוספים/נוספות או סיבות אחרות. מסמך זה מתייחס אך ורק לאופן בו מתקיים הדיון בתביעה ל"קצבת נכות כללית" ו"גמלה לשירותים מיוחדים".

אמנם מדובר בשתי קצבאות נפרדות, המשולמות בנפרד, אולם אנו ממליצים להורים להגיש בו זמנית את שתי התביעות ולא להמתין להחלטה בתביעה האחת טרם הגשת התביעה השנייה.

1. קצבת נכות כללית

קצבת נכות כללית היא קצבת קיום, הניתנת לנכים שעקב ליקוי גופני, שכלי או נפשי יכולתם להשתכר פחותה. קצבה חודשית זאת ניתנת לנכים לפי חוק הביטוח הלאומי ובאחריותו של המוסד לביטוח לאומי. בשונה מהזכאות לגמלת ילד נכה הניתנת לילדים עד גיל 18, מכוח סעיף ספציפי המדבר על "אוטיזם ודומיו", הרי שנוון להיום לא קיימת כל הגדרה דומה בתקנות הביטוח הלאומי הנוגעות לבוגרים. על כן, קצבת הנכות הכללית ניתנת לאנשים על הספקטרום האוטיסטי באמצעות סעיף הדין בנכויות נפשיות וסעיף הדין בפיגור שכלי.

מי זכאי?

מבוטח מעל גיל 18 ועד גיל פרישה, תושב ישראל, שעקב ליקוי גופני, שכלי או נפשי, נקבע שאינו מסוגל לעבוד או שיכולתו להשתכר פחתה בלפחות 50%.

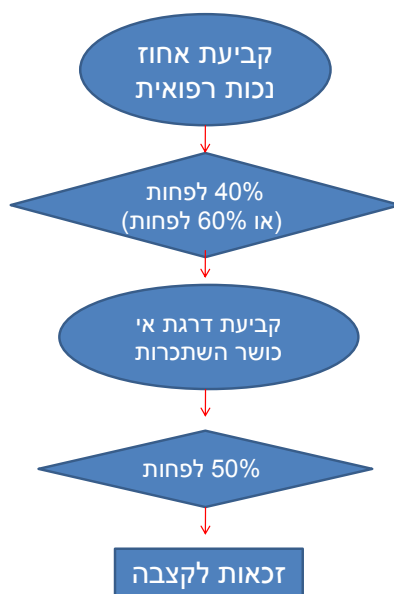
למי פונים וכיצד?

המוסד לביטוח לאומי מפסיק לשלם גמלת ילד נכה בגיל 18 ושלושה חודשים. לקראת גיל 18 יש לאסוף את המסמכים הדרושים ובגיל 18 לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב לביתכם ולהגיש [תביעה לקצבת נכות כללית](#) בטופס המיועד לכך.

לתביעה יש לצרף את המסמכים הבאים:

1. תעודות רפואיות וכל מסמך רפואי אחר, לרבות אישורים על טיפולים, שיש בהם כדי להעיד על רמת התפקוד (אם באבחון שברשותכם, בדומה לכל מסמך רלוונטי אחר, יש כדי להעיד על רמת התפקוד, אתם יכולים לצרפו לכתב התביעה, אך אין זו חובה ותנאי סף לקבלת קצבת נכות כללית).
2. אישורים על עבודה ושכר ממקום העבודה, באם המבוטח עובד.
3. אם התובע הנו תלמיד בבית ספר לחינוך מיוחד - יש לצרף דוח תפקודי מבית הספר.
4. פרטי חשבון בנק.
5. כל מסמך אחר שיש בו להוכיח את הזכאות לקצבה.
6. אישור על פתיחת תיק אפוטרופסות

תרשים: הליך קביעת הזכאות לקצבת נכות כללית

שלבי הטיפול בהגשת תביעה לקצבת נכות כללית

זכאי לגמלה מי שמתקיימים בו שני תנאי סף כדלקמן (אי עמידה באחד מהם שוללת את הזכאות כולה)

1. נכות רפואית בשיעור של 40% (או מעל 60%) לפחות.

קביעת הנכות נעשית על ידי רופא מוסמך מטעם המוסד לביטוח לאומי, ותנאי זה מתמלא באחד משני המקרים שלהלן:

- במידה ולמבוטח ליקוי אחד בגינו מכיר המוסד ב- 25% נכות או יותר, די בכך שהמבוטח יוכר כבעל 40% נכות לפחות.
- במידה ואין אף ליקוי בגינו קיימת הכרה ב- 25% נכות או יותר, יש צורך שהמבוטח יוכר כבעל 60% לפחות.

■ אחוזי הנכות הרפואית נקבעים על פי תקנות המגדירות קריטריונים שונים, ללקויות שונות, לצורך קביעת אחוזי הנכות של כל מבוטח. התקנות אינן מכילות סעיף ספציפי וקריטריונים ספציפיים לאוטיזם. בשל כך עושה הועדה הרפואית שימוש בסעיפים המתאימים להפרעות פסיכונורוטיות או הפרעות פסיכוטיות או פיגור.

- המבחנים באותם סעיפים, כפי שכבר נכתב בתחילה, הינם בעלי אופי תפקודי, למעט מקרה בו הגמלה נקבעת על סמך קריטריון של פיגור שכלי שאז דרגת הנכות נקבעת על פי מנת המשכל. במרבית המקרים שהובאו לטיפולנו נעשה שימוש בסעיף של הפרעות פסיכונורוטייות, ובהתאם לכך נערך מסמך זה.
- לרוב האנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, הביטוח הלאומי קובע את דרגת הנכות לפי הגדרות המצויות תחת פרק הפרעות פסיכו-נורוטייות המחולקות ל- 7 דרגות נכות, מ - 0% ועד 100%. הקריטריונים בעבור כל דרגה מפורטים להלן:
  - א. ישנם סימנים קלים אך אין הפרעות בהתאמה הסוציאלית, כושר העבודה לא מוגבל – 0%.
  - ב. ישנם סימנים אובייקטיביים וסובייקטיביים המגבילים באופן בינוני את ההתאמה הסוציאלית וכושר העבודה -10%.
  - ג. ישנם סימנים אובייקטיביים וסובייקטיביים המגבילים באופן בולט את ההתאמה הסוציאלית וכושר העבודה-20%.
  - ד. ישנם סימנים קליניים ברורים המגבילים באופן ניכר את ההתאמה הסוציאלית ואת כושר העבודה – 30%.
  - ה. ישנם סימנים קליניים מובהקים וקבועים שאין בהם הפסקות המגבילות את ההתאמה הסוציאלית ואת כושר העבודה באופן ניכר – 50%.
  - ו. מקרים קשים הגובלים ודומים למצבים פסיכוטיים והמלווים בחוסר התאמה סוציאלית - 70%.
  - ז. מקרים חמורים הגובלים ודומים למצבים פסיכוטיים והמלווים בחוסר מוחלט של התאמה סוציאלית במשך שנים רבות- 100%.
- ככל שאחוזי הנכות גבוהים יותר עולה שיעור הקצבה שמשולמת. מעיון בקריטריונים ניתן לראות שקביעת אחוזי הנכות מותנית במידה רבה "במידת ההתאמה הסוציאלית" של המבוטח.
- כחלק מהכנת התביעה לגמלה יש לשים דגש רב על קבלת מסמכים וחוות דעת מקצועיות בנוגע להשפעת הלקות על מידת ההתאמה הסוציאלית של המבוטח.
- במקרים הרלוונטיים חשוב שחוות הדעת תתייחס להשפעת הלקות על השיפוט והתובנה. חוות דעת בנושאים האמורים יש לקבל ממומחה לבריאות הנפש, מצוות בית הספר ומהעובד הסוציאלי המלווה. טוב יעשו ההורים אם יוסיפו כל מידע רלוונטי שמצוי ברשותם ובידיעתם.

2. דרגת אי-כושר השתכרות של 50% או יותר

דרגת אי-כושר להשתכר נקבעת על ידי פקיד התביעות בביטוח לאומי, לאחר התייעצות עם רופא מוסמך ועם פקיד שיקום של המוסד לביטוח לאומי.

הקריטריונים המרכזיים לקביעת אי-כושר להשתכר הינם :

- השפעת הנכות של התובע על יכולתו לחזור לעבודה.
  - יכולתו של התובע לבצע עבודה אחרת או לרכוש מקצוע חדש מסוג העבודות או המקצועות שהתובע מסוגל לעסוק בהם ותואמים את כושרו הגופני ומצב בריאותו.
- לצורך הדיון בחלק זה של התביעה יש להדגיש באמצעות חוות דעת ואסמכתאות, את השפעת הלקות על המיומנויות וכישורי העבודה של המבוטח. לצורך כך רצוי להתייחס לכישורי חיים ומיומנויות בחיי היום יום, שהעדרם מהווה אינדיקציה ממשית להעדר כישורי עבודה.
  - כך למשל, חוסר יכולת של המבוטח לצאת בגפו את הבית ולהתנהל לבדו בציבור, עשוי ללמד את הועדה הרפואית שלמבוטח כישורי עבודה נמוכים, אם בכלל.
  - כל זמן שהמצב הרפואי או התפקודי של הנכה אינם יציבים, רשאי פקיד התביעות לקבוע דרגת אי-כושר לזמן מוגבל. בתום פרק הזמן הזה תשוב ותיבדק דרגת אי - הכושר.

3. החלטה

גובה הקצבה (אחוזי קצבת נכות) נקבע עפ"י אחוזי דרגת אי הכושר שנקבעו. אי כושר השתכרות בשיעור הפחות מ-50% אינו מזכה בקצבה. בוגר אשר נקבעו לו 75% ומעלה של דרגת אי כושר עבודה זכאי ל-100% קצבת נכות כללית. דרגות אי כושר השתכרות המאפשרות קבלת קצבה הינן: 60%, 65%, 74%, 100%. ככל שהדרגה גבוהה יותר שיעור הגמלה גבוה יותר. החלטת פקיד התביעות תשלח בכתב לבית התובע.

שיעורי הקצבה

נכה שנקבעה לו דרגת אי-כושר להשתכר בשיעור של 75% ומעלה זכאי לקצבת נכות חודשית מלאה. שיעור הקצבה המלאה ליחיד - 2342 ₪.

נכה שנקבעה לו דרגת אי-כושר להשתכר בשיעור של 75% או יותר ונקבעה לו אחוזי נכות רפואית בשיעור של 50% לפחות והוא אינו שוהה במוסד זכאי לקצבה חודשית נוספת בהתאם לאחוז הנכות הרפואית, בסכום שבין 247 ₪ ל- 365 ₪.

נכה שנקבעה לו דרגת אי-כושר להשתכר בשיעור שבין 60% ל-74% זכאי לקצבת נכות חודשית חלקית לפי דרגת אי-הכושר. הקצבה החלקית נקבעת על פי מכפלת הקצבה המלאה ליחיד (השכר הממוצע במשק) בדרגת אי-כושר להשתכר שנקבעה לו. לשם המחשה, אם השכר הממוצע במשק הינו אלף שקלים ודרגת אי-כושר להשתכר שנקבעה למבוטח הינה 74%, הרי שהוא יקבל קצבה חודשית בסך 740 שקלים.

קצבת הנכות משולמת ב- 28 בחודש לחשבון הבנק של הזכאי לקצבה או לחשבון האפוטרופסיים. מקבל קצבת נכות שאין לו כל הכנסה אחרת פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי בעד הזמן שמגיעה לו הקצבה.

- עבור מבוגר מעל גיל 18 ועד גיל פרישה, תושב ישראל, המתגורר בבית – מלוא קצבת הנכות הכללית שנקבעה, תועבר לחשבון הבנק של הזכאי לקצבה. אם הוגשה התביעה לקצבה על ידי האפוטרופוס של הזכאי לקצבה, תשולם הקצבה לחשבון בנק שיפתח האפוטרופוס על שם הזכאי לקצבה.

רבים מהבוגרים, המתגוררים בבית, זקוקים ומקבלים קצבת שירותים מיוחדים (ראו עמ' 11). לכן, אל תוותרו והגישו את הבקשה לשירותים מיוחדים יחד עם הבקשה לקצבת נכות כללית.

- עבור מבוגר מעל גיל 18 ועד גיל פרישה, תושב ישראל, המתגורר במסגרת חוץ ביתית לאנשים עם אוטיזם, קצבת הנכות הכללית מתחלקת על פי החלוקה הבאה:

1. 50% מקצבת הנכות הכללית - להשתתפות בדמי האחזקה השוטפים של ה"בית לחיים".
2. 30% מקצבת הנכות הכללית - בעבור פעילויות פנאי.
3. 20% הנותרים מקצבת הנכות - מועברים לידי ההורים/אפוטרופסיים.

שימו-לב, עליכם, כהורים/אפוטרופסיים, חלה האחריות לפנות לביטוח הלאומי ולהגיש את התביעה לקצבת נכות כללית.

לאחר קבלת האישור בכתב (מהביטוח הלאומי) על קבלת הקצבה, עליכם לדאוג להעביר את המסמכים לידי עו"ס/מנהל המסגרת, על מנת שניתן יהיה להמשיך בטיפול ביצוע תהליך חלוקת הקצבה מול הרווחה.

חשוב לדעת, כי במידה ולא יעשה התהליך הנ"ל והכסף ימשיך להיות מועבר להורים, ייווצר חוב של ההורים למשרד הרווחה אותו הם יצטרכו לשלם.

בדיקה מחודשת לפי בקשת המבוטח

מי רשאי לבקש בדיקה מחדש?

- מי שתביעתו לקצבת נכות נדחתה (מפני שנקבעו לו פחות מ-40% נכות רפואית או מפני שנקבעה לו דרגת אי-כושר להשתכר פחותה מ-50%), וכן מי שנקבעה לו, דרגת אי-כושר חלקית, אם עברו 6 חודשים מן הקביעה האחרונה של המוסד.
- מי שחל שינוי משמעותי במצבו הרפואי או התעסוקתי, שיש בו כדי להשפיע על דרגת אי-כושר להשתכר, גם אם לא חלפו 6 חודשים מן הקביעה האחרונה של המוסד. לבקשה יש

לצרף תעודות רפואיות מאת הרופא המטפל על החמרה במצב הרפואי ואישורים על הכנסות מעבודה .

בדיקה מחדש של שיעור הנכות הרפואית

נכה רשאי לבקש כי שיעור נכותו הרפואית ייקבע מחדש אם מתקיימים כל אלה :

1. נקבעה לו דרגת אי כושר בשיעור של 75% לפחות ;
2. חלפו 12 חודשים מן הקביעה האחרונה של אחוז נכותו הרפואית ;
3. רופא מוסמך קבע כי ליקוי שבקשר אליו נקבעה הנכות הרפואית הוחמר, או כי נתגלה ליקוי חדש .
4. הנכה אינו מאושפז במוסד .

ענרים

חשוב לדעת!

עומדת בפניכם הזכות לערער. לכן, אל תקבלו את החלטות הוועדה כגזירה שאין להופכה ואל תוותרו על זכותכם לערער :
על הזכאות לקצבת הנכות הכללית וגובהה ניתן לערער בתוך 60 ימים.

שימו-לב, במידה ולא תגישו את הערעור במסגרת לוחות הזמנים המפורטים לעיל, האפשרות להגשת ערעור תהיה מסובכת יותר.

במידה והחלטתם לערער, עליכם להכין את עצמכם לוועדה ולהביא מסמכים חדשים שיתמכו בערעורכם, או לחזור ולהדגיש את הנקודות שנראה לכם שלא קבלו את משקלם הראוי.
חשוב להתייחס בערעור לכתוב בפרוטוקול הוועדה הרפואית.

במקרה שאתם שוקלים להגיש ערעור, אנא קראו את המלצות ההורים ואת המסמך הרחב המפורט.
כמו-כן, מומלץ בחום להתייעץ עם מרכז אלו"ט למשפחה.

הגשת ערר על אחוז הנכות הרפואית או על דרגת אי כושר

1. מי שנקבעו לו פחות מ- 80% נכות רפואית, רשאי לערער על אחוז הנכות הרפואית שנקבע לו.

2. מי שהוועדה הרפואית קבעה שלא איבד מכושרו להשתכר כלל, או שאיבד פחות מ- 50% מכושרו להשתכר, או מי שנקבעה לו דרגת אי כושר להשתכר בשיעור שאינו עולה על 74%, רשאי גם כן לערער על כך.
3. את הערר יש למסור לסניף הביטוח הלאומי שבמקום מגורכם, בכתב ובצירוף נימוקים, בתוך 60 ימים מתאריך קבלת ההודעה הכתובה של המוסד בדבר אחוז הנכות הרפואית (אלא אם צוין אחרת בפרוטוקול).
4. הוועדה הרפואית לעררים רשאית לאשר את אחוז הנכות הרפואית שקבע הרופא המוסמך או לשנותו (להגדילו או להפחיתו).
5. החלטת הוועדה הרפואית לעררים סופית, ואין לערער עליה אלא בשאלות משפטיות וזאת בפני בית הדין האזורי לעבודה. את הערעור יש להגיש לבית הדין בתוך 60 יום ממועד קבלת ההודעה הכתובה של המוסד בדבר החלטת הוועדה הרפואית לעררים.

2. קצבת שירותים מיוחדים

קצבה לשירותים מיוחדים משולמת לנכה הזקוק לעזרה רבה של אדם אחר בפעולות היום-יום, או שהוא זקוק להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמו או לאחרים. הקצבה משולמת בנוסף לקצבת הנכות הכללית ונקבעת על פי רמת התפקוד ורמת התלות בזולת.

מי זכאי?

עד ה- 1.4.14, הזכאות לקצבת שירותים מיוחדים ושיעוריה (קיימות שלוש דרגות) עבור מבוטח מגיל 18 ומעלה, נקבעו בהתאם למידת התלות של המבוטח בעזרת הזולת בפעולות היום יום שהן: ניידות בתוך הבית, רחצה, הלבשה, אכילה והיגיינה אישית, וכן בהתאם לצורך בהשגחה למניעת סכנה לו או לזולת.

החל ה- 1.4.14, שונו הקריטריונים והותאמו באופן מדויק יותר ונכון יותר עבור בוגרים עם **אוטיזם**, והם מתייחסים גם לצורך בעזרה במשק הבית: הכנת מזון, הפעלת מכשירי חשמל, אחזקת הבית, טיפול תרופתי, ביצוע קניות וסידורים מוסדיים וכספיים.

שימו-לב, הסיכוי לקבלת גמלת שירותים מיוחדים (בניגוד לעבר), הוא גבוה הרבה יותר, ולכן אנחנו ממליצים להגיש תביעה לגמלת שירותים מיוחדים (למי שעדיין לא עשה כן או נדחה), או מי שמבקש לקבל דרגה גבוהה יותר.

באוכלוסייה המצויה על הספקטרום האוטיסטי, רק מי שמקבל קצבת נכות כללית ובנוסף נקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 60% או יותר, רשאי לבקש קצבת שירותים מיוחדים.

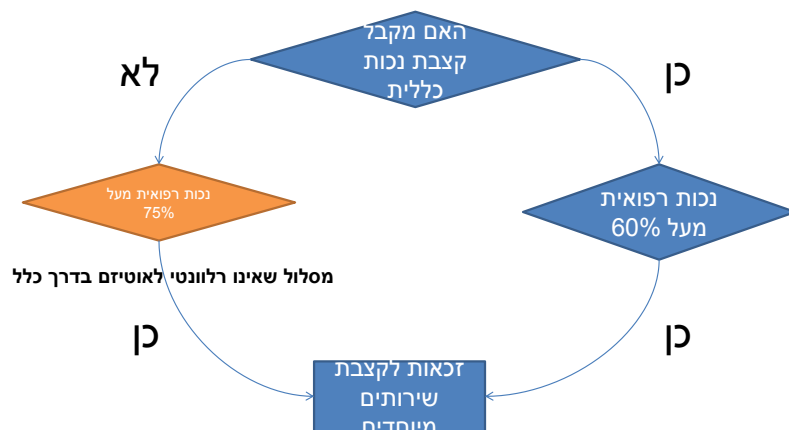
בוגרים על הספקטרום האוטיסטי הזקוקים להשגחה או עזרה משמעותית בהתנהלות היום-יומית, זכאים לקצבת שירותים מיוחדים. אל תוותרו והגישו את הבקשה לשירותים מיוחדים, יחד עם הבקשה לקצבת נכות כללית.

שימו לב! בוגר עם אוטיזם הגר במסגרת דיור חוץ ביתית אינו זכאי לקצבת שירותים מיוחדים.

יש לעמוד בכל התנאים הבאים:

1. הבוגר מבוטח בביטוח הלאומי, גילו נע בין 18 ו-90 יום ועד לגיל פרישה והוא נמצא בישראל.
2. הבוגר זכאי לקצבת נכות כללית מן הביטוח הלאומי ונקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 60% לפחות (לעניין שירותים מיוחדים) או
הבוגר אינו מקבל קצבת נכות כללית, אך נקבעה לו על-ידי הביטוח הלאומי נכות רפואית בשיעור של 75%.
3. הוא אינו מקבל הטבות על-פי הסכם ניידות.
4. הוא אינו מאושפז במוסד שניתנים בו שירותי רפואה, שירותי סיעוד או שירותי שיקום או מתגורר בדירור חוץ ביתי של משרד הרווחה.

תרשים ב': הליך קביעת זכאות לקצבה לשירותים מיוחדים

למי פונים?

לאחר קבלת האישורים לקצבת נכות כללית, יש לפנות לסניף הביטוח הלאומי, הקרוב לביתכם ולהגיש תביעה לקצבת שירותים מיוחדים בטופס המיועד לכך.

מה צריך לצרף לטופס התביעה?

חשוב לציין כי זכאותם של הבוגרים לקצבה ושיעורה, נקבעים במידה רבה על בסיס קריטריונים **תפקודיים. האבחון כשלעצמו אינו מזכה בגמלה.**

על כן יש לצרף:

- א. תעודות רפואיות וכל מסמך רפואי רלוונטי אחר, לרבות אישורים על טיפולים, אישורים על נטילת תרופות באופן קבוע, אישורים על בעיות רפואיות נוספות כגון: חרדה, דיכאון, אפילפסיה, אלרגיה ועוד.
- ב. יש לצרף דו"ח תפקודי מהמסגרת החינוכית/טיפולית/מסגרת צבאית במידה והיה שירות.
- ג. יש לצרף מסמכים המצביעים על הקשיים התפקודיים המעידים על זכאותו לקצבות.
- ד. כל מסמך אחר שיש בו להוכיח את הזכאות לקצבה.
- ה. במידה ויש, אישור על פתיחת תיק אפוטרופסות.
- ו. פרטי חשבון בנק להעברת הקצבה.

לאחר הגשת התביעה תוזמנו להופיע בפני הוועדה רפואית, אשר מורכבת מרופא מומחה (פסיכיאטר או נוירולוג) ומזכיר הישיבה. במקרים מסוימים ייבדק תובע הקצבה גם בביתו בידי איש מקצוע, שיעריך את מידת התלות שלו בזולת. תפקיד הרופא בוועדה הוא לקבוע אילו קשיים וליקויים יש לילדכם ולתרגם זאת לאחוזי נכות, בהתאם לחוקי הביטוח הלאומי.

במהלך הוועדה, תתבקשו לפרט את הבעיות, הסיבות, לרבות המחלות בגינם הגעתם לוועדה. אין זה המקום להתבייש או להתנצל. כאן המקום לפרט, את כל הקשיים של ההתנהלות היום יומית של ילדכם, כגון תיאור הקושי התפקודי, הצורך בהשגחה ובפיקוח.

חשוב! בוועדה יש לכם הזדמנות להגיש מסמכים רפואיים רלוונטיים נוספים, שיתמכו בטענותיכם, ואשר לא הספקתם להגיש.

חשוב! אתם רשאים להביא לוועדה הרפואית גם מלווה, על מנת שיעזור לכם (מתרגם, קרוב משפחה, חבר, עו"ד וכו').

לאחר הוועדה ישלח מכתב הביתה עם ההחלטות בענייניו של ילדכם.

שיעורי הקצבה לבוגרים עם אוטיזם החיים בבית ונמצאו זכאים להשגחה

לאחר פעילות מאומצת של המטה המקצועי באלו"ט, יחד עם הורים פעילים, אל מול הביטוח הלאומי ומשרדי הממשלה, עלתה קצבת שירותים מיוחדים לבוגרים עם אוטיזם החיים בבית ונמצאו זכאים להשגחה.

כל בוגר עם אוטיזם (מעל גיל 18), אשר נקבעה לו בוועדה הרפואית של הביטוח הלאומי 70% נכות רפואית, ובנוסף מקבל קצבת שירותים מיוחדים, יהיה זכאי באופן אוטומטי לתוספת בגין השגחה.

מה גובה התוספת שאושרה?

כל מי שקיבל עד היום 50% גמלת שירותים מיוחדים (הדרגה הנמוכה), יקבל תוספת של 1,675 ₪ לחודש, כאשר סכום גמלת שירותים מיוחדים החדש יעמוד על 3,076 ₪ לחודש.

כל מי שקיבל עד היום 105% גמלת שירותים מיוחדים (הדרגה הבינונית), יקבל תוספת של 2,124 ₪ לחודש, כאשר סכום גמלת שירותים מיוחדים החדש יעמוד על 5,046 ₪ לחודש.

שימו-לב, אין צורך לפנות באופן אקטיבי למוסד לביטוח הלאומי, אין צורך להגיש תביעה חדשה או להופיע מחדש בפני הוועדה הרפואית. התוספת תינתן באופן אוטומטי.

המוסד לביטוח לאומי יעדכן את התוספת באופן רטרואקטיבי, החל מחודש אפריל 2015. עם-זאת, מאחר ומדובר על מהלך רחב היקף אשר עשוי לקחת מעט זמן, יש להתאזר בסבלנות עד לקבלת התשלום בפועל.

כמו-כן, מעתה והלאה, בכל מקרה בו הייתה קיימת בעבר זכאות לגמלת ילד נכה בגין אוטיזם, וייקבעו לפחות 70% נכות רפואית במסגרת התביעה לגמלת נכות כללית, יהיה זכאי הבוגר עם האוטיזם לתוספת בגין השגחה באופן אוטומטי, מבלי להידרש להגשת תביעה נוספת לגמלת שירותים מיוחדים או להופיע פיזית בפני הוועדה.

גם-כאן, באשר לכל המקרים העתידיים, התוספת בגין השגחה (שתשולם בנוסף לקצבת הנכות הכללית), תינתן בהתאם לשתי הדרגות המפורטות לעיל.

הגשת ערר

ניתן השיג על החלטת המוסד לביטוח לאומי בעניין קצבה לשירותים מיוחדים, אולם צריך להבחין בין שני מקרים:

א. מקרה בו הקצבה אינה משולמת עקב אי עמידה בתנאי הסף, שהיא נגזרת של אחוזי הנכות הרפואית שנקבעו או דרגת אי-כושר להשתכר שנקבעה. במקרה זה יש להגיש ערר על אחוזי הנכות או דרגת אי-כושר להשתכר, במסלול המפורט בפרק העוסק בקצבת נכות כללית.

ב. המקרה השני הינו ערעור על **מידת התלות בזולת** שמכתיבה את הזכאות ושיעור הקצבה, או מועד תחילת תשלום הקצבה. במקרה זה יש להגיש ערר מנומק בכתב

לועדת ערר לשירותים מיוחדים בתוך 90 יום ממועד קבלת ההחלטה. את הערר מגישים בסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום המגורים.

על החלטת ועדת עררים לשירותים מיוחדים ניתן לערער רק בשאלות משפטיות וזאת בפני בית הדין האזורי לעבודה. את הערעור יש להגיש לבית הדין בתוך 60 יום ממועד קבלת ההודעה הכתובה של המוסד בדבר החלטת ועדת העררים לשירותים מיוחדים.

פרטים נוספים על "קצבת נכות כללית" ו"קצבת שירותים מיוחדים"

<http://www.btl.gov.il> ניתן לקבל באתר הביטוח הלאומי

3. ביטוח לאומי – עצות הורים

בגיל 18 נקבעת הקצבה אותה תעביר המדינה לילדכם לאורך כל תקופת חייו בביתו. הוועדה בביטוח הלאומי קובעת את הזכות לקצבת נכות וקצבת שירותים מיוחדים ובכך נקבעת איכות החיים של בוגרים החיים בביתם ביחד עם הוריהם. שיעור הגמלה אותה יקבלו מביטוח לאומי יקבע את היכולת של כל אחד מכם לאפשר להם איכות חיים נאותה, שכמובן כרוכה במימון כספי.

לאורך השנים, אתם ההורים, משתדלים לראות את חצי הכוס המלאה. לראות את ההישגים, להתגאות בהתקדמותם ולהדחיק את הקשיים. כאשר מגיעים לביטוח לאומי - אין זה המקום להתגאות בהישגים והיכולות, זה הזמן והמקום להתמקד בקשיים.

זהו תהליך קשה, אך כדי לקבל תמיכה מתאימה מהמדינה צריך להישיר מבט אל הקשיים של ילדכם, כל אחד בהתאם לרמת תפקודו, ולהכיר בכך שלמרות שאתם גאים בעצמאותם במקלחת, בשירותים ואפילו בהכנת האוכל, עליכם לזכור שברוב הפעולות הללו הם זקוקים לעזרה. עזרה אינה רק לקלח, אלא גם לדאוג מראש שיהיו מים חמים, לשים לב שיש סבון במקלחת, ובקיצור, ליצור את התנאים שיאפשרו לילדיכם להיות עצמאיים.

קשה לדבר על החולשות, אך הדבר מתחייב בצומת דרכים זה.

המדדים לקביעת דרגת הנכות לא נקבעו לפי אנשים עם אוטיזם, ולכן צריך להדגיש בפני חברי הוועדה שלמונח "פעולות יומיומיות" (התלבשות, אכילה, שליטה בהפרשות, רחצה, נידודת עצמית בבית וכל הקשור בהן) יש להתייחס בהקשר של הלקות האוטיסטית, ולא כאילו מדובר בנכות פיזית. הקשיים של ילדיכם אינו נובעים מקושי מוטורי בביצוע המשימות אלא מחוסר הבנת המשמעות של הדברים או איך פותרים בעיות ולו גם הקטנות ביותר אשר מתעוררות במהלך ביצועם (מה לעשות כשנגמר הנייר טואלט, מה לעשות כשנגמרים המים החמים וכו').

- בגלל המעמד המרגש והמלחיץ כדאי להתכונן היטב לקראת ההופעה בפני הוועדה, הן מבחינת איסוף המסמכים והן מבחינת שינון הדוגמאות שתעלו בפני הוועדה.
- חשוב להגיע עם חוות דעת של פסיכיאטר ו/או של נוירולוג, של אנשי חינוך ושל נציגי שירותי הרווחה. חשוב שהמכתבים וחוות הדעת ייכתבו במינוחים המוכרים לביטוח הלאומי, למשל: "פלוגי תלוי בעזרת הזולת בביצוע פעולות יומיום ברוב שעות היממה עקב נכותו".
- הגיעו עם עוד מלווה כדי שבשלב שבו תדברו על ילדכם, המלווה יצא אתו החוצה.

לפניכם דוגמאות שנועדו להסביר את התלות בעזרת הזולת, ניתן להיעזר בהן בהתאם לתפקודו של ילדכם:

1. עקב נכותו פלוגי תלוי בעזרת הזולת בכל שעות היממה. פלוגי הוא נער עם אוטיזם שרק לאחר טיפול והדרכה אינטנסיביים מצליח לעשות פעולות יומיומיות בסיסיות עם עזרה ופיקוח.
2. פלוגי אינו מבין את משמעותן של הפעולות היומיומיות: אם אין נייר טואלט בשירותים, הוא לא ינגב; אם הוא מהורהר, הוא לא ינגב היטב; כשאין סבון במקלחת, או כשהמים

- קרים, הוא לא יידע את ההורים; פעולות הסיבון שלו טכניות, וללא עזרה הוא יבצע אותן כלאחר יד וכאילו לא נעשו.
3. פלוני אינו מסוגל להתגלח/מתגלח בהשגחה/אינו מסוגל להכין לעצמו אוכל/מכין מאכלים בסיסיים בלבד/מכין אוכל רק עם עזרה ובהשגחה צמודה.
  4. פלוני אינו מבין את המשמעות של אש דולקת ואינו מודע לסכנת ההתלקחות אם יקרב דבר מה אל האש.
  5. פלוני מסוגל להתלבש בעצמו אך אינו מסוגל לבחור את הבגד המתאים לעונה או לסוג הפעילות שהוא אמור לעשות. כמו כן, הוא אינו מבחין בין בגד מלוכלך לנקי.
  6. כשלא מעסיקים אותו, פלוני הופך להיות אקוללי, מתנתק ומקפץ, והתוצאה היא ירידה בתפקוד.
  7. פלוני אינו מסוגל לצאת לבדו מהבית, לא משום שאינו מסוגל ללכת אלא מכיוון שאינו ער לסכנות הנשקפות לו מפני כלי תחבורה ואנשים. הוא אינו מסוגל לדווח לאן הלך, ויש חשש ממשי שייעלם ולא ידע לחזור הביתה.
  8. פלוני אינו מבדיל בין מותר לאסור או בין ראוי לשאינו ראוי, למשל, הורדת מכנסיו ברחוב להבדיל מהורדת מכנסיו בשירותים. הוא אינו מסוגל להקיש ממקרה למקרה, ולכן זקוק לתיווך צמוד.
  9. לפלוני יש חרדה גדולה משינויים, והוא נתקף פאניקה ואגרסיות. בשל הקושי להסביר את עצמו הוא נוטה לדרכי תקשורת אלימות ולהתפרצויות זעם, ולכן הוא זקוק למבוגר מוכר, לחפץ אהוב או לטקס הנוטע בו ביטחון.
  10. אנו מבקשים מכם לתת את הנדרש עבורו כדי שיוכל לחיות חיים מכובדים ולא לאלץ אותנו ההורים להוציאו מהבית, בכאב לב, למסגרת חוץ ביתית בניגוד לרצוננו.
  11. לנוכח כל אלה, פלוני תלוי בעזרת הזולת בביצוע כל פעולות היומיום וברוב שעות היממה/בכל שעות היממה עקב נכותו. בשל התקשורת הלקויה והבנה מוטעית של סיטואציות בחיי היומיום שעלולה להתדרדר לסכנה ממשית, הנ"ל זקוק ללווי והשגחה 24 שעות ביממה/ ברוב שעות היממה. (ראו חוות הדעת המצורפת).
- אם כל ההכנות לא עזרו, ועדיין אתם חושבים שילדכם זכאי לקצבאות גבוהות יותר, אתם רשאים לערער לפי הכללים של הביטוח הלאומי. בבקשת הערעור ובכלל, אתם יכולים להיעזר במרכז אלוי"ט למשפחה במס' הטלפון: 03-6703077.

זכויות למקבלי קצבת נכות כללית

הנחה בתעריף תשלום החשמל הביתי

בוגרים שמלאו להם 18 שנים וטרם הגיעו לגיל פרישה, המצויים על הספקטרום האוטיסטי ומקבלים קצבת שירותים מיוחדים בשיעור של 105% או 175%, זכאים לתשלום מופחת בשיעור של 50% מהתעריף הביתי, בעד 400 הקוט"ש הראשונים מידי חודש, בשימוש ביתי בלבד. ביטוח לאומי יעביר לחברת החשמל את שמות הבוגרים הזכאים, וההנחה תתעדכן באופן אוטומטי.

הזכאי או ההורה/האפוטרופוס יפעלו לרישום החוזה בחב' החשמל על שם הזכאי באמצעות פנייה למרכז השירות הטלפוני של חב' החשמל 103.

הנחה בתעריף תשלום המים הביתי

לבוגרים שמלאו להם 18 שנים, המצויים על הספקטרום האוטיסטי, שנקבעה להם נכות רפואית בשיעור של 70% לפחות, או שנמצאו זכאים לקצבת שירותים מיוחדים, תינתן תוספת של 3.5 מ"ק לזכאי לחודש לתעריף הבסיסי. ההטבה תינתן לצרכנים ביתיים בלבד, בגין הנכס בו הם מתגוררים.

*כל אזרח זכאי לקבל 3.5 מ"ק לחודש בתעריף המים הנמוך. ההטבה מאפשרת לקבל 3.5 מ"ק נוספים לחודש בתעריף הנמוך.

ביטוח לאומי מעביר באופן אוטומטי את פרטי הזכאים ואין צורך לפנות באופן אקטיבי ולבקש את ההטבה המגיעה לכם.

בכל פנייה בנושא זה ניתן לפנות למוקד של רשות המים בטלפון: 072-2755440

מס הכנסה – נקודות זיכוי

הורים לבגיר שנקבעה לו דרגת אי כושר להשתכרות בשיעור של 74% לצמיתות על ידי המוסד לביטוח לאומי זכאים לשתי נקודות זיכוי, וזאת על פי פרשנות מרחיבה שניתנת לסעיף 45 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] אשר לא מזכיר אוטיזם באופן מפורש.

מקבלי קצבת נכות כללית בעלי אחוז נכות רפואית בשיעור של 100%, עשויים להיות זכאים לפטור מתשלום מס הכנסה מכוח סעיף (סעיף 9 (5) לפקודת מס הכנסה).

כמו-כן, מקבלי קצבת נכות כללית בעלי אחוז נכות רפואית בשיעור של 90% ומעלה, לפי חישוב מיוחד, עשויים להיות זכאים לפטור מתשלום מס הכנסה. בהתאם לכללים שנקבעו.

למידע המלא, באתר אלויט [/http://alut.org.il](http://alut.org.il) ובקישור זה

הנחה בעמלות בנקים

לקוח שהציג לבנק אישור מהמוסד לביטוח לאומי, ולפיו הוא סובל מנכות בשיעור של 40% או יותר, זכאי ל-4 פעולות על ידי פקיד בחודש במחיר פעולה בערוץ ישיר. הזכאות תחל ב-1 בחודש שלאחר הצגת אישור כנדרש.

תו חנייה לנכה ופטור מאגרת רישוי

תו חנייה לנכה מאפשר לחנות את הרכב במקומות המיועדים לנכים, וכן במקומות בהם אין החנייה מותרת, בהתקיים תנאים מסוימים הקבועים בחוק (שעיקרם אי הפרעה לתנועה). חוק חנייה לנכים ומשרד התחבורה אינם פוטרים בעל תו מתשלום בעבור חנייה. יחד עם זאת, נכה פטור מתשלום על חנייה במקום ציבורי שהגישה היחידה אליו היא דרך חנייה במקום הציבורי הכרוכה בתשלום.

מי זכאי?

הורים שדרגת נכותם הרפואית של בניהם/ ביתם מגיעה ל-60% לפחות, שתנועתם בלי רכב עלולה לערער את מצב בריאותו, וכן הורים לנערים בעלי מוגבלות ברגליהם הזקוקים לכסא גלגלים או לרכב כאמצעי תנועה. בסוף 2010 משרד התחבורה הציג נוהל עבודה חדש אודות דרכי העבודה של הוועדה למתן תו חנייה לנכים ובו נכלל כקריטריון מפורש-אוטיזם, אולם קריטריון זה לא מזכה בתג נכה באופן אוטומטי, כל בקשה נבדקת לגופו של עניין.

מי שזכאי לתו נכה, זכאי לתשלום מופחת של אגרת הרישוי.

למידע המלא, באתר אל"ט <http://alut.org.il> בקישור זה

פטור מעמידה בתור ופטור מתשלום מלווה

ביום 25.10.2013, נכנסו לתוקף תקנות המאפשרות קבלת שירות ציבורי ללא המתנה בתור, וכן מתן פטור מתשלום למלווה של אדם במקומות ציבוריים.

מתן שירות ציבורי ללא המתנה בתור - מי זכאי?

אדם מגיל 18 ומעלה המצוי על הספקטרום האוטיסטי, אשר נקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 50% או יותר זכאי למתן שירות ציבורי ללא המתנה בתור.

שימו לב, מתן שירות ציבורי ללא המתנה בתור, לא יחול במקום בו ההמתנה היא במכונית, כגון בכניסה לגן לאומי או תחנת דלק.

מתן פטור מתשלום למלווה של אדם עם אוטיזם במקומות ציבוריים - מי זכאי?

*אדם מגיל 18 ומעלה המצוי על הספקטרום האוטיסטי שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 50% או יותר.

*אדם מגיל 18 ומעלה, המצוי על הספקטרום האוטיסטי ומקבל קצבת שירותים מיוחדים. שימו לב, מתן פטור מתשלום למלווה במקום ציבורי, לא יחול במקום בו השירות כרוך במתן שירות פרטני למלווה, כגון הקצאת מושב, חדר אישי וכו'..

- את הזכויות האמורות לעיל, ניתן יהיה לממש בהצגת תעודת הנכה החדשה מביטוח לאומי, אשר על גביה יסומן "פטור מעמידה בתור/פטור מתשלום מלווה".
- ביטוח לאומי אחראי לשלוח את התעודות החדשות ואין צורך לפנות אליו באופן אקטיבי.

לבירורים נוספים ניתן לפנות לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

בטל': 02-5088034, מייל: iritsha@mishpatim.gov.il.

הנחות בתחבורה ציבורית

מקבלי קצבת נכות כללית (גיל 18 ומעלה), בעלי דרגת אי-כושר השתכרות יציבה בשיעור של 75% לפחות, וכן מקבלי קצבת נכות כללית המקבלים הבטחת הכנסה, זכאים להנחה של 33% בכל חברות התחבורה הציבורית ("דן", "אגד", "רכבת ישראל" ועוד), החל מיום 6.12.15. ניתן לממש את ההנחה רק באמצעות כרטיס הרב-קו האישי. לעדכון פרופיל הזכאות האישי יש לגשת לאחד ממרכזי השירות "על הקו" ברחבי הארץ.

למידע המלא, באתר אלו"ט <http://alut.org.il> בקישור זה

ארנונה

מקבלי קצבת נכות כללית עשויים להיות זכאים להנחה במסי ארנונה. גובה ההנחה ניתן על פי החלטת הרשות המקומית ומשתנה מרשות לרשות. ע"פ תיקון משנת תשע"א, תינתן הנחה לילד גם לאחר שמלאו לו 18 שנים רק אם בשל נכותו התקבלה עבורו גמלת ילד נכה בהיותו קטין וממשיכה להתקבל עבורו גמלה על ידי המוסד לביטוח לאומי כבגיר. ההנחה המקסימאלית היא 33% כל עוד הבגיר גר בבית הוריו/משפחת אומנה.

במידה והבגיר מתגורר לבדו והוא זה המשלם את תשלום הארנונה תינתן לו הנחה בהתאם לדרגת הנכות הרפואית ודרגת אי כושר השתכרות שנקבעו לו.

למידע המלא, באתר אלו"ט <http://alut.org.il> בקישור זה

מקבלי קצבת נכות כללית בשיעור של 75% ומעלה המוכרים כבעלי דרגת נכות רפואית בשיעור של 80%, ומעלה, עשויים להיות זכאים להנחה בפעילות מונה, דמי שימוש ודמי התקנת טלפון. רק שני האישורים גם יחד מעניקים את הזכאות להנחה.

אין הנחות רטרואקטיביות בתשלומי טלפון ולכן מומלץ למהר בהגשת הבקשה.

הזכאות ניתנת עבור האדם בעל הנכות. כל עוד הוא מתגורר בבית, המשפחה זכאית להנחה, ברגע שהאדם עם האוטיזם יוצא מהבית ההנחה בטלה.

למידע המלא, באתר אלו"ט [/http://alut.org.il](http://alut.org.il) **בקישור זה**

הנחה במס רכישה

ההנחה משמעותה תשלום מס רכישה בשיעור 0.5% משווי הרכישה בלבד (מס הרכישה הרגיל הינו מדורג ונע בין 0.5% לבין 5%). ההנחה תינתן ברכישת דירה ובתנאי שתשמש למגורי הנכה או לקרקע שעליה תיבנה דירה למגוריו. ברכישת קרקע ינתן פטור על תנאי שהדירה תיבנה בתוך שנתיים. על מנת לקבל את ההנחה יש צורך שהחווזה ייחתם בשמו של האדם בעל המוגבלות. **ניתן לקבל את ההנחה פעמיים בלבד במהלך החיים.**

מי זכאי?

בוגר שנקבעה לו לצמיתות דרגת אי-כושר להשתכר כדי מחייתו בשיעור של 75% לפחות על ידי המוסד לביטוח לאומי, או בוגר שנקבעה לו לצמיתות נכות רפואית בשיעור של 100% או של 90% לפחות מחמת שלקה באברים שונים והיא תוצאה של חישוב מיוחד של הליקוי באברים שונים, עשויים להיות לזכאים להקלה במס רכישה. נכה עובד, שאינו זכאי לקבל קצבת נכות מהמוסד לביטוח לאומי, יכול לבקש שאחוז נכותו תקבע על פי תקנות מס הכנסה.

למידע המלא, באתר אלו"ט [/http://alut.org.il](http://alut.org.il) **בקישור זה**

סיוע ברכישת דירה באמצעות מתן הלוואה

בעלי אישור מהמוסד לביטוח לאומי, ממשרד הבריאות או ממשרד הביטחון המעיד על נכות צמיתה או דרגת אי-כושר עבודה יציבה של 75% ויותר, או מוגבלות בניידות בשיעור של 75% או יותר, זכאים לסיוע ברכישת דירה, בתנאי שהינם "חסרי דירה".

למידע המלא, באתר אלו"ט [/http://alut.org.il](http://alut.org.il) **בקישור זה**

זכויות בקופות החולים

פטור מתשלומים

מקבלי קצבת נכות פטורים מתשלום עבור שירותים רפואיים שונים בקופות החולים, כגון: ביקור במכונים (כגון מכון רנטגן) ובמרפאות חוץ, ביקור אצל רופא ראשוני/מקצועי.

הפטור ניתן באופן אוטומטי בהתאם לרשימות המועברות על-ידי המוסד לביטוח לאומי. לבירורים ניתן לפנות לתחום רישום והקצאה בביטוח הלאומי, בטל': 02-6707744/775/824.

מומלץ לבדוק מול הביטוחים המשלימים והסיעודיים של קופות החולים השונות זכויות למימון והחזרים שונים.

טיפול שיניים בהרדמה

על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי [וחוזר מנהל הרפואה](#), הרדמה כללית לצורך טיפול שיניים כלולה בסל הבריאות, רק במקרים מיוחדים שבהם מצבו הרפואי של המבוטח אינו מאפשר טיפול שיניים, מלבד באמצעות הרדמה כללית.

אוכלוסיית האוטיסטים נכללת בהגדרה האמורה ועל כן קמה זכאות להרדמה מלאה בעת ביצוע טיפול השיניים.

שימו לב! טיפולי השיניים עצמם, המבוצעים במהלך ההרדמה, אינם כלולים בזכאות זו.

למי פונים?

יש לפנות למרפאת המבוטח לקבלת פרטים.

שימו לב! אם אתם נגשים לקבלת הטיפול בבית חולים עליכם להמציא טופס 17 מבעוד מועד.

מכשירי תקשורת תומכת וחלופית לאנשים עם מוגבלות

החל משנת 2015 הוכללו בסל הבריאות מחשבי תקשורת תומכת וחלופית. המחשב מיועד לאנשים שאינם יכולים לקיים תקשורת מילולית ושאינם יכולים להיעזר במכשירי פלט קולי/ לוחות תמונות/טאבלטים, לצורך תקשורת ואשר מחשבי התקשורת יאפשרו להם תקשורת יעילה.

מסמכים נדרשים:

א. מסמכים רפואיים מהרופא המטפל או מרופא אחר הכוללים אבחנה מדויקת ומידע רפואי רלוונטי.

ב. דו"ח תפקודי של קלינאי תקשורת מפנה (קלינאי תקשורת מפנה הינו קלינאי תקשורת מטעם קופת החולים המבטחת, אך ניתן לקבל דו"ח גם מקלינאי תקשורת במסגרות טיפוליות כגון בתי חולים, מסגרות שיקום, מסגרות חינוכיות).

את הבקשה יש להגיש "ליחידה הארצית למכשירי שיקום וניידות" במייל :
nayadut@moh.health.gov.il , בפקס : 02-5655985, או בדואר : היחידה הארצית למכשירי
שיקום וניידות, רחוב נח מוזס 15, תל אביב.

חוק דמי המחלה – ליווי אדם עם מוגבלות

לעיתים קרובות נזקק ילד או בוגר עם מוגבלות להשגחה וליווי בשל מוגבלותו. בין אם מדובר בהשגחה וליווי לצורך טיפולים או לשם שירותים מיוחדים שנדרשים בשל המוגבלות, כגון טיפולים פרא רפואיים או שירותים תומכים אחרים, כמו פניה לרופאים.

על כן, הורה לבוגר עם מוגבלות נאלץ פעמים רבות להיעדר ממקום עבודתו מספר רב של ימים. על מנת לאזן בין זכויות ההורה העובד ובין צרכי המעביד נקבע בחוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת ילד), תשנ"ג – 1993, כי: **(שימו-לב, השם של החוק משתמש במילה "ילד", אך אין כל מגבלה ביחס לגיל, וההתייחסות שלהלן היא שווה בין אם המדובר על ילד ובין אם המדובר על בוגר מעל גיל 18).**

(א) הורה לילד או בוגר עם מוגבלות והעובד שנה לפחות באותו מקום עבודה זכאי לקבל עד 18 ימים בשנה עבור היעדרות לצורך מתן סיוע אישי לילד או הבוגר המאובחן והמחייב את היעדרות ההורה ממקום עבודתו. ימים אלו יילקחו על חשבון ימי המחלה הצבורים של ההורה העובד או על חשבון ימי החופשה שלו- לפי בחירת ההורה.

(ב) ההורה זכאי לעד 18 ימים נוספים של היעדרות מסיבות אלו כל עוד לא היה אדם אחר (הורה) שניצל את זכותו לזקיפת ימים אלו לצורך סיוע המחייב היעדרות מהעבודה בהתקיים התנאים הבאים:

- בן הזוג עובד ולא נעדר מעבודתו לצורך ליווי והשגחה של הבוגר.
- בן הזוג הוא עובד עצמאי והוא לא נעדר ממקום עבודתו לצורך ליווי והשגחה של הבוגר.
- מדובר בהורה יחיד.
- הבוגר עם המוגבלות נמצא בחזקתו הבלעדית של ההורה.

(ג) ההורה יוכל להיעדר גם חלקי ימים ואין חובה להיעדרות של יום שלם מהעבודה. במצב זה, היעדרו של ההורה יחושב על פי שעות ההיעדרות שלו.

1. (ד) העובד זכאי לתשלום דמי מחלה, לצורך מתן סיוע אישי לילד, החל מהיום הראשון להיעדרות. תשלום זה כולל גם היעדרות מחלק מיום העבודה, ובמצב זה, יחושב על פי שעות ההיעדרות של העובד.

2. (ה) ההורה יהיה זכאי לעוד 52 שעות בשנה (אם זה משרה מלאה או פחות מזה - ביחס לחלקיות משרתו), וזאת בנוסף לימי המחלה שיש לעובד על-פי החוק, בהם יוכל להשתמש אך ורק לצורך הטיפול בילד. אם לא השתמש בהם הם לא נצברים. גם את זה ניתן יהיה לקחת בשעות ולקבל שכר בעבור כל היעדרות, החל מהיום הראשון. אם ההורה הוא הורה יחיד או שבן זוגו לא השתמש בימים הללו - יכול העובד לקחת גם את ימי בן זוגו. זאת, על פי היקף המשרה של ההורה.
* החוק מתייחס לכל אדם עם מוגבלות, ללא הגבלת גיל.

העסקת עובד זר

אדם אשר נקבעה זכאותו לקצבת שירותים מיוחדים במוסד לביטוח לאומי, זכאות להעסקת עובד זר שיועסק במשרה מלאה לפחות.

(מי שתביעתו לקצבת שירותים מיוחדים נדחתה מחמת גובה הכנסתו או משום שבחר בקצבת ניידות רשאי לבקש "חידוש דיון" בעניינו במוסד לביטוח לאומי לצורך הבקשה להיתר להעסיק עובד זר).

למידע המלא, באתר אלו"ט [/http://alut.org.il](http://alut.org.il) **בקישור זה**

אפוטרופסות

קטין, שטרם הגיע לגיל 18, נמצא באחריות הוריו - הם ה"אפוטרופוסים הטבעיים" שלו. הילד אינו יכול לקבל החלטות בעצמו או לבצע פעולות משפטיות כמו חתימה על חוזה או אישור טיפול רפואי. ההורים מבצעים עבורו פעולות ומקבלים עבורו החלטות. מרגע שאדם מגיע לגיל 18 הוא נחשב אדם בוגר העומד ברשות עצמו. הוא הופך בעיני החוק לבעל אחריות משפטית לכל דבר. הוא יכול לחתום על חוזים, לבצע קניות, לחתום על אישור לניתוח, לעמוד לדין, לחתום על תצהירים. הוריו של בן 18 מנועים מלבצע במקומו כל פעולה, או לקבל החלטות עבורו.

בדרך כלל מדובר בהליך רגיל וטבעי, שבו ילד הופך לבוגר. במקרה של אנשים בעלי צרכים מיוחדים כגון אנשים עם אוטיזם, מדובר אמנם באדם שהגיע לגיל 18, אך בדרך כלל הוא אינו מסוגל לדאוג לעצמו ויש למנות אדם אחר - **אפוטרופוס** - אשר יהיה בעל סמכות חוקית לדאוג לצרכיו, לקבל החלטות עבורו ולפעול למענו, ובמקומו. אפוטרופוס מוסמך לעשות כל הדרוש למילוי תפקידו, אבל ישנן פעולות מסוימות שהוא מוסמך לעשות רק באישור בית המשפט (למשל קניה ומכירה של מקרקעין).

למי פונים?

רק בית משפט מוסמך למנות אפוטרופוס. במקרה של בקשת הורים להתמנות כאפוטרופוסים על אדם עם אוטיזם שהגיע לגיל 18, הבקשה תוגש **לבית משפט לענייני משפחה**.

מתי ממנים אפוטרופוס?

במקרה, בו יתרשם בית המשפט כי האדם, שעבורו מבקשים למנות אפוטרופוס, ("החסוי") אינו מסוגל לדאוג לענייניו או לחלק מהם וכי מינוי אדם אחראי עליו יהיה לטובתו ויגן על זכויותיו.

בית המשפט יכול לקבוע כי אדם הוא **פסול דין** במידה והוא סובל ממחלת נפש או מליקוי שכלי הגורם לכך שהוא אינו מסוגל באופן קבוע לדאוג לענייניו. אדם שנקבע לגביו שהוא פסול דין משמעות הדבר שאין לו כל אחריות או כשירות משפטית ונדרשת הסכמת האפוטרופוס לכל פעולה משפטית בכל תחומי החיים. ניתן למנות אפוטרופוס גם ללא הכרזה על אדם כפסול דין. במקרה זה על בית המשפט להגדיר באילו תחומים יהיה האפוטרופוס אחראי. ניתן למנות אפוטרופוס לרכוש בלבד או אפוטרופוס לגוף או שניהם יחד. במקרה של חסוי עם אוטיזם מומלץ לשקול להכריז עליו כפסול דין.

מי ימונה כאפוטרופוס?

על פי החוק יכול להתמנות כאפוטרופוס, לכל אדם, קרוב משפחה של החסוי, עו"ד או אדם אחר, תאגידי- מוסד שבו שוהה החסוי, קרן, עמותה וכיוב' או האפוטרופוס הכללי שהוא נציג היועץ המשפטי בכל הקשור לענייני אפוטרופסות. בדרך כלל, תינתן עדיפות לקרובי משפחה

של החסוי להתמנות כאפוטרופוסים. אם זה לא אפשרי ניתן למנות את אחד הגורמים האחרים. חשוב לדעת כי כיוון שמדובר בתפקיד הדורש מחויבות רבה, השקעה ואחריות, בית המשפט לא ימנה כאפוטרופוס אלא מי שהסכים לכך.

כיצד יחליט בית המשפט מי ימונה כאפוטרופוס?

בית המשפט ממנה כאפוטרופוס את מי שנראה לו המתאים ביותר, בנסיבות העניין, לטובת החסוי. חובתו של בית המשפט לדאוג, לטובת החסוי ולפעול על פי האינטרסים שלו. בית המשפט רשאי למנות גם מספר אפוטרופוסים, במידה ונראה לו נכון לטובת החסוי. בית המשפט יכול לשמוע את עמדת קרוביו של החסוי ואם זה אפשרי, אפילו את עמדתו של החסוי עצמו. (בעיני הורים רבים מדובר במצב מעליב ומתסכל, שהם נדרשים "להוכיח" שהם הורים טובים, לאחר שבמשך 18 שנים דאגו לכל צרכיו של בנם/בתם. אך חשוב לזכור שזו חובתו של בית המשפט לבדוק שהאפוטרופוס המוצע, הוא האדם המתאים ביותר לטפל בחסוי).

מי רשאי להגיש בקשה למינוי אפוטרופוס?

בקשה למינוי אפוטרופוס רשאי להגיש קרוב משפחה של החסוי או נציג היועץ המשפטי לממשלה, (במקרה כזה בד"כ תהיה זו פניה של עובד סוציאלי המטפל בחסוי באמצעות נציג היועץ המשפטי במשרד הרווחה). את הבקשה ניתן להגיש ישירות לבית המשפט או באמצעות עו"ד.

מתי מגישים בקשה למינוי אפוטרופוס והכרזה על חסוי כפסול דין?

מומלץ להגיש בקשה להכריז על חסוי כפסול דין ולמנות לו אפוטרופוס ממש בסמוך למועד שבו ימלאו לאותו חסוי 18 שנים. אם מגישים את הבקשה לאחר שכבר מלאו לחסוי 18 שנים מומלץ לצרף בקשה להתמנות כאפוטרופוס זמני, עד שבית המשפט יחליט בבקשה.

למידע המלא, באתר אלו"ט <http://alut.org.il> **בקישור זה**

עמותת אפוטרופוסות ללוקים באוטיזם מיסודה של אלו"ט:

העמותה מעניקה את שירותיה לילדים ולבוגרים שהסיבה למוגבלותם אובחנה כנובעת מאוטיזם ונכונה להתמנות כאפוטרופוס, על פי חוק, עם קבלת צו של בית משפט. העמותה משמשת כאפוטרופוסית לגוף ולנפש ובמידת הצורך וע"פ בקשה, יכולה לנהל את רכוש החסוי, בכפוף להחלטת בית המשפט.

פנייה לעמותה:

טלפון: 074-7047891 פקס: 074-7047892

דואר אלקטרוני: info@autropsut.org.il

כתובת: העמותה לאפוטרופוסות ללוקים באוטיזם מיסודה של אלו"ט

מגדלי התאומים 2 ז'בוטינסקי 35, רמת גן.

שעות קבלת קהל (בתיאום מראש): א', ד': 08:00-16:30. ג': 00:00-20:30. 15:

בתחילת שנת 2016 עבר בכנסת תיקון לחוק האפוטרופוסות. התיקון החיל שינויים הן בהיקף סמכויות האפוטרופוס, הן במהות תפקיד האפוטרופוס והן בחלופות האפשריות, כמפורט להלן:

- הכרה בתמיכה בקבלת החלטות
- הכרה בייפוי כוח מתמשך
- ביטול המונח חסוי
- צמצום המקרים בהם ימונה אפוטרופוס למקרים בהם הדבר הכרחי כדי למנוע פגיעה באדם וכאשר אין אמצעי מגביל פחות
- ביטול האפשרות למנות אפוטרופוס כללי ללא פירוט העניינים שתחת סמכותו
- הגדרת הרצון של האדם כעקרון מנחה בשיקול הדעת של האפוטרופוס
- הגדרת זכויות לאנשים תחת אפוטרופוסות כגון הזכות לקבלת מידע מהאפוטרופוס, הזכות לעצמאות והזכות לפרטיות
- הגדרת הזכות לייצוג על ידי הסיוע המשפטי במקרים של החלטות רפואיות
- הגבלת היכולת של האפוטרופוס לכפות החלטה בנושאים מהותיים

הרחבה בנוגע לחידושים המרכזיים של החוק

תמיכה בקבלת החלטות – החוק מכיר בתמיכה בקבלת החלטות ככלי משפטי חדש (סעיף 67ב) אשר **ייכנס לתקפו בשנת 2018**. החוק מגדיר בקצרה את תפקידיו של התומך – לסייע לקבל מידע, לסייע בהבנת המידע והחלופות העומדות בפני האדם ולסייע במימוש ההחלטה ובביטוייה כלפי צדדים שלישיים. החוק מסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות שיאפשרו הסדרה של תמיכה בקבלת החלטות – מי רשאי להתמנות, איזו הכשרה נדרשת, מהם חובותיו ואחריותו של התומך, מתי יש לסיים את התמיכה וכיצד ניתן להתקשר בתמיכה באמצעות הסכם. החוק מדגיש כי תומך בקבלת החלטות לא יקבל החלטות במקום האדם. כמו כן החוק מחייב את בית המשפט לשקול מינוי תומך בקבלת החלטות לפני הליכה למסלול של אפוטרופוסות. למרות שסעיף תמיכה בקבלת החלטות ייכנס לתוקף רק בעוד שנתיים, החוק מדגיש (בסעיף 53) כי בתי המשפט רשאים לעשות שימוש בסעיף 68 לחוק (סעיף הנותן לבית המשפט סמכות כללית לנקוט באמצעים נדרשים). משמעות הדבר היא כי בתי המשפט יכולים למנות תומך בקבלת החלטות על בסיס סעיף זה כבר כעת.

אפוטרופוסות

החוק כולל שורה ארוכה של חידושים בנוגע לתהליך שקילת מינוי האפוטרופוס ולזכויות של אנשים תחת אפוטרופוסות. חלק מחידושי החוק:

1. מבחן מחמיר למינוי אפוטרופוס-

החוק הישן אפשר למנות אפוטרופוס לכל אדם שאינו יכול לדאוג לענייניו. החוק החדש (סעיף 33א) מצביע 2 מסננות מרכזיות שצריך לעבור לפני החלטה על מינוי אפוטרופוס:

א. עקרון הצורך – קביעה כי ללא המינוי יפגעו הזכויות, האינטרסים והצרכים של האדם.

ב. עקרון האמצעי הפחות מגביל – קביעה כי לא ניתן ללכת על חלופות שמגבילות פחות את האדם כגון ייפוי כוח מתמשך או תמיכה בקבלת החלטות.

על בית המשפט לנמק בעת מינוי אפוטרופוס את השיקולים ששקל בטרם החלטתו (סעיף 33א(ח)).

2. ייפוי כוח מתמשך - חלק מרכזי מהתיקון לחוק מוקדש להסדרת חלופה חדשה לאפוטרופסות, ייפוי כוח מתמשך, אשר תיכנס לתוקף בתוך שנה. מדובר במסמך שאדם יכול לחתום עליו כאשר הוא בעל כשירות ובמסגרתו להחליט מי יקבל החלטות בענייניו במידה ויאבד את כשירותו. החוק כולל גם אפשרות לחתום על הנחיות מקדימות אשר יורו על תוכן ההחלטות שיתקבלו לגבי האדם. ייפוי כוח מתמשך יכול להיות לענייני רכוש ולעניינים אישיים הכוללים גם עניינים רפואיים. החוק מסדיר הליך שכולל חתימה בפני עורך דין שעבר הכשרה ושוודא את ההבנה של האדם וכן חובת הפקדה אצל האפוטרופוס הכללי. החוק מסדיר מי רשאי להתמנות כמיופה כוח, סמכויות מיופה הכוח, חיוביו, דרכי פעולתו, דרכי קבלת החלטות על ידו ועוד. החוק מסדיר מנגנון לבירור תלונות ולהתערבות של בית המשפט. כמו כן החוק מכיר בהסכמי יוליסס בתחום האשפוז הפסיכיאטרי קרי באפשרות של אדם לחתום על ייפוי כוח מתמשך בהליך מיוחד שבמסגרתו הממנה יכול להסמיך את מיופה הכוח לתת הסכמה לאשפוז למרות התנגדות האדם. במקרים כאלה ניתן יהיה לאשפוז אדם בכפייה רק ל- 48 שעות.

3. צמצום היקף האפוטרופסות - החוק החדש (סעיף 33א(ד)) לא כולל אפשרות למנות אפוטרופוס כללי על כלל ענייניו של האדם כנהוג כיום. השופט יהיה חייב לבחור את הנושאים שכלולים תחת האפוטרופסות – ענין מסוים, עניינים רפואיים, עניינים אישיים, ענייני רכוש או שילוב של העניינים השונים. על השופט לצמצם את העניינים שתחת האפוטרופסות רק לתחומים ההכרחיים.

4. צמצום משך האפוטרופסות - החוק אמנם אינו מגביל את משך המינוי אך מורה לשופט לקבוע את תקופת המינוי המצומצמת ביותר הנדרשת (סעיף 33א(ה)).

5. מחיקת המונח "חסוי" - החוק החדש מחליף את המילה חסוי בביטוי – 'אדם שמונה לו אפוטרופוס' (סעיף 80).

6. בחירת האפוטרופוס על ידי האדם - אדם בעל כשירות יכול להגדיר מי הוא מבקש שימונה כאפוטרופוס עליו במידה ויוחלט בעתיד למנות לו אפוטרופוס (סעיף 35א). כמו כן בעת מינוי האפוטרופוס החוק מורה להתחשב ברצון האדם (סעיף 35).

7. ביטול חובת הציות - נמחק סעיף 43 לחוק הישן שכלל את חובתו של החסוי לציית לאפוטרופוס.

8. צוואה של אפוטרופוס - החוק מעניק לאפוטרופוסים שהם קרובים את האפשרות להורות

- בצוואה שלהם מי הם רוצים שיהיה האפוטרופוס על קרוביהם לאחר מותם. בית המשפט ייתן עדיפות לבחירה זו לאחר שמיעת האדם (סעיף 64א).
9. עקרונות ודרכי פעולה של אפוטרופוס - החוק כולל שורה של עקרונות מנחים לפעולת האפוטרופוס. כך בין היתר - חובת האפוטרופוס למסור מידע לאדם, לקדם את העצמאות של האדם ולאפשר לו לקבל החלטות על עצמו, להתחשב בכשירות המשתנה של האדם ולכבד את מאפייניו התרבותיים (סעיף 67ה).
10. הרצון של האדם כעקרון מנחה בשיקול הדעת של האפוטרופוס - אם עד כה העיקרון המנחה בשיקול הדעת של האפוטרופוס היה עקרון טובת האדם הרי שכעת רצונו של האדם הוא העיקרון המוביל (בין אם רצון עכשווי ובין אם רצון כפי שהובע בעבר). רק אם לא ניתן לברר את רצונו ניתן לפנות לעקרון טובתו של האדם (סעיף 67ב).
11. מגבלות הכוח של האפוטרופוס - אסור לאפוטרופוס לכפות את דעתו במקרה של מחלוקת מהותית בעניינם אישיים או רפואיים (סעיף 67ב(4)). כך גם אפוטרופוס לא יכול לתת הסכמה לפעולה המגבילה את חופש התנועה של האדם (כגון אשפוז פסיכיאטרי בכפייה) (סעיף 67ז).
12. חובת התאמות ונגישות - על האפוטרופוס להנגיש כל מידע עבור האדם בהתאם לצרכיו (סעיף 67ג).
13. זכות חלקית לייצוג משפטי - במקרים בהם הוגשה בקשה למינוי אפוטרופוס או במסגרת מינוי אפוטרופוס לביצוע פעולה רפואית, יש לאדם זכות לייצוג משפטי של הסיוע המשפטי וזאת גם ללא מבחני הכנסה (סעיף 68א).
14. פיקוח של האפוטרופוס הכללי - החוק מסדיר ומרחיב את סמכויות הפיקוח של האפוטרופוס הכללי (סעיף 67ג).
15. מקום התעודות הרפואיות בהליך- החוק מורה על התקנת תקנות שיסדירו לראשונה את מקום תעודות המומחה בהליך.

החוק לא עשה שינויים באמור להלן:

- החוק אינו כולל חובה חד משמעית לשמוע את האדם בבית המשפט בכל הליך הנוגע אליו
- החוק אינו מבטל את מוסד פסול הדין
- החוק אינו מבטל את עקרון 'טובתו' שכן הוא עדיין מכפיף את הרצון של האדם לטובתו
- החוק אינו מגדיר זכות רחבה לייצוג משפטי
- החוק אינו מגדיר משך מקסימלי למינוי

החוק לא נותן מענה למצבים בהם צדדים שלישיים (בנקאים, רופאים) מטילים ספק בכשרות המשפטית של האדם ומחייבים מינוי אפוטרופוס בכדי לבצע פעולה משפטית מולם.
החוק עדיין מושתת על תפיסת 'כשירות' אשר מחלקת אנשים לבעלי כשירות ולנעדרי כשירות משפטית.

שימו לב! השינויים האמורים בחוק החדש ייכנסו לתוקף החל משנת 2018.

שירות צבאי

כמו כל המועמדים לשירות ביטחון (מלש"בים), ככלל גם צעירים על הספקטרום האוטיסטי מקבלים פניה בכתב מצה"ל. ביטוח לאומי מעביר לצה"ל מידע רפואי אודות המלש"ב על הספקטרום האוטיסטי, וזאת מכוח חוק שירות ביטחון. המידע הרפואי המתקבל עשוי להשפיע על הליך הגיוס ומסלול השירות.

שלושה סוגי מכתבים שהצבא שולח למלש"בים על הספקטרום האוטיסטי:

- א. זימון לוועדות רפואיות בנוכחות המלש"ב, בליווי בקשה להעברת מסמכים רפואיים עדכניים.
- ב. זימון לוועדות רפואיות הדנות בפטור (שלא בנוכחות המלש"ב), בליווי בקשה להעברת מסמכים רפואיים עדכניים.
- ג. מכתב של פטור אוטומטי. במקרה זה, במידה והמלש"ב מעוניין להתנדב, עליו לפנות באופן אקטיבי לשכת גיוס.

בנוסף, במסגרת שיתוף פעולה שנערך בין אלוי"ט ושלטונות צה"ל, קיימת אפשרות לקבלת פטור מקבלת צו גיוס (מבעוד מועד) ראשון, עבור תלמידים המאובחנים על הספקטרום האוטיסטי. הפיילוט הוא וולונטרי ופרי יוזמתם של הורים. ככזה, הוא תלוי בבחירתם ומחייב את רצונם ויוזמתם. אין כל חובה לקחת חלק בפיילוט. הורה שלא יבחר באופן אקטיבי לקחת חלק בפיילוט, יקבל צו ראשון או פניה בכתב לילדו, כפי שהיה עד כה. לפרטים ניתן לפנות בטלפון ל - *3529.

בכל מצב בו הנכם נדרשים להמציא מסמכים, המסמכים הם:

1. אבחונים
2. מכתב עדכני ומקורי מרופא שמאשר את האבחונים.
3. סיכום החלטות הביטוח הלאומי
4. סיכום ועדת השמה
5. מסמך המפרט את בקשת הפטור בצירוף בקשה להליך ללא נוכחות + פרטים כגון: שם מלא של הנער + מס.ת.ז + מספר טלפון של ההורים.

שתי אפשרויות גיוס לנערה/ה על הספקטרום האוטיסטי:

מסלול של גיוס חובה (עבור תפקודים מאד גבוהים) - מקבלים פרופיל 45, תחת ליקוי נפשי.
מסלול התנדבות - מי שלא עומד בסעיף אי לעיל, מקבל פטור משירות ביטחון, ומוזמן להתנדב.

מסלול גיוס חובה

במידה ויקבע שהמועמד לשירות ביטחון (מלש"ב) יכול לשרת בצה"ל הוא יידרש לביצוע הליכי גיוס מלאים בלשכת הגיוס ובכללם מבחנים פסיכוטכניים, ראיון אישי ובדיקות גופניות. אם המלש"ב לקוי למידה או סובל מבעיות ריכוז וקשב, מומלץ בחום להעביר את האבחון הדידקטי, בטרם ההגעה ללשכת הגיוס, על מנת שיקבל את מירב ההתאמות המתאימות לו עפ"י הקריטריונים הצה"ליים.

השירות הצבאי

כל חייל המגויס לשירות צבאי מחויב בטירונות, במהלך הטירונות הוא יקבל נשק. פרופיל 45 אינו מקנה בהכרח זכאות לשיבוץ קרוב לבית, אך מחייב את המפקד לאפשר לחייל לצאת הביתה לפחות פעמיים בשבוע בתום יום הפעילות הצבאי. חשוב לציין כי לאחר קביעת הקב"א השיבוץ יעשה ע"י השליש, שאינו מקבל אינפורמציה באשר למצבו של הנער, וכי אין אפשרות להתערב בשיבוץ או לשלוט במי יהיו המפקד או החברים ליחידה ולטירונות של הנער.

מסלול התנדבות

1. האפשרות להתנדב אפשרית רק בעקבות קבלת הפטור משירות. התהליך אורך זמן רב, ולכן רצוי להגיש את בקשת ההתנדבות מיד עם קבלת הפטור. יש לגשת ללשכת הגיוס הקרובה לבית, לפנות למדור פרט- לאחראיות מתנדבים ולהגיש בקשת התנדבות, או לשלוח את הבקשה לפקס 03-7388880.

2. לאחר הגשת הבקשה ישנם מספר הליכים בלשכת הגיוס שצריך לעבור: מבחנים פסיכוטכניים, ראיון אישי (במידה ולא נעשו בצו ראשון), ועדה רפואית נוספת ואימות נתונים.

המועמד להתנדבות יזומן לבדיקת פסיכיאטר במרפאת בריאות הנפש המרכזית בתל השומר. במידה וימצא כשיר-יועבר עניינו לטיפול תא מתנדבים על מנת למצוא לו תפקיד מתאים. התפקיד לכשימצא-צריך להיות מאושר ע"י מחלקת בריאות הנפש במקרפ"ר.

3. באם קיימות בעיות רפואיות נוספות לפני הזימון לוועדה ע"פ הנחיות הרופא, יהיה צורך לעדכן בהן את לשכת הגיוס בכדי שניתן יהיה לקבל זימון לוועדה רפואית. לאחר קבלת החומר הנדרש, התיק יועבר לרופא אשר יבחן שוב את נושא ההתנדבות בהיבטים הרפואיים. תקופת ההמתנה לוועדה תיארך בהתאם לדרישות אלו.

במקביל להעברת התיק לגורם הרפואי המוסמך, ישלח לבית המועמד שאלון העדפות. עליו יהיה לדרג את התפקידים ולהחזירו לתא מתנדבים תוך שבועיים.

4. זימון לוועדת מתנדבים- בוועדת המתנדבים יוחלט האם המועמד מאושר להתנדבות מבחינה רפואית, וכמו כן, תינתן האפשרות לבחור את מועד הגיוס.

5. חודש לפני מועד הגיוס, המועמד ישלח לראיון על פי התפקידים שדירג בשאלון העדפות. השיבוץ ייקבע תוך התחשבות בהעדפות הנער, בהקלות הרפואיות כפי שבאו לידי ביטוי בוועדת המתנדבים ובצרכי הצבא.

6. יום הגיוס- יש להגיע בבוקר ללשכת הגיוס הקרובה משם יצא אוטובוס לבסיס מיטב (לשעבר בקו"ם) ע"מ לעבור שרשרת חיול. בסוף היום לאחר ההתחיילות ניתן יהיה לחזור הביתה. ביום ראשון יהיה על המתנדב להתייצב בצריפין בבה"ד 7 שם יעבור השתלמות מתנדבים בת 5 ימים בה מועברים בעצם תכנים של טירונות (למתנדבים יש פטור מטירונות לכן הם עוברים את ההשתלמות). ביום החמישי יתקיים טקס השבעה בנוכחות ההורים וכמובן כל חייל יקבל צו ליום ראשון שלאחר מכן להתייצב ביחידתו המיועדת.

✓ לידיעתכם:

על-פי ההנחיות החדשות בצה"ל, משך השרות של חיילים מתנדבים אשר לא נמצאו כשירים לשרות ביטחון מסיבות רפואיות גופני/נפשי טרם הגיוס והתנדבו לשרות יעמוד על 24 חודשים. משך שרות זה הינו מינימאלי ולא יחול על שיבוצים ייחודיים וקורסים ארוכים (משך השרות יקבע בנפרד).

זכויות מתנדבים

1. אין שמירות או תורנויות כלשהן.
2. השירות קרוב לבית, אלא אם כן מתקבל אישור חריג.
3. ניתן לוותר על הבקשה עד שבוע לפני הגיוס.
4. במידה ויש צורך במתן עזרה רפואית בזמן השרות, היא תינתן דרך קופת-חולים.

מדור מתנדבים: טלפון 03-7379064/3, מוקד מידע לשכת גיוס: 03-7388888 שלוחה 7
טלפונים לשכות הגיוס:

בכל פנייה כללית ניתן לפנות ל- 3529*, המענה הטלפוני של צה"ל בנושא הגיוס והמיון.
אתר האינטרנט "עולים על מדים" – האתר הרשמי של צה"ל למתגייסים:

<https://www.aka.idf.il/Main/giyus/default.aspx>

לרשימת לשכות הגיוס: <https://www.aka.idf.il/Main/giyus/general.aspx?docId=64966>

◀ "חיבורים" – תכנית הכנה וליזוי להתנדבות בצה"ל

תכנית המיועדת לנערים ונערות אשר אובחנו על הספקטרום האוטיסטי בתפקוד הגבוה/אספרגר וקיבלו אישור על ידי צה"ל לשרת כמתנדבים. התכנית מתאימה לנערים ונערות הרוצים להשתלב בצבא בצורה יחידנית וזקוקים להכנה לשירות וללווי במהלכו. התוכנית פועלת בחסות עמותת אפ"י-אספרגר ישראל ובשיתוף משרד הרווחה.

ליצירת קשר: moralon1@012.net.il

שירות לאומי

כל מי שקיבל פטור משירות צבאי יכול להתנדב לשירות לאומי. ניתן להתחיל את השירות הלאומי עד גיל 24. השירות הלאומי, נמשך כשנה (עם אופציה להמשיך לשנה נוספת) וכולל התנדבות בתפקידים שונים. ישנן שתי תכניות לשירות לאומי המשלבות נוער על הספקטרום האוטיסטי, בנוסף קיימות עמותות נוספות לשירות לאומי שאינן מייצגות תכנית ספציפית לקבלת נוער על הספקטרום האוטיסטי.

תכנית משלבים

תכנית שמרכזות עמותות בת עמי ועמותות גוונים, ופועלת בכל אזורי הארץ. התוכנית מאפשרת לבעלי מוגבלויות להשתלב במערך השירות הלאומי. צעירים אלו מקבלים הזדמנות להשתלב בחברה. התוכנית מהווה עבורם הכנה לעולם התעסוקה ולהשתלבות בחברה כאזרחים תורמים ופעילים. המתנדבים משרתים שנה אחת או שנתיים בהתאם לתקציב השירות הלאומי, ומשרתים בין 40-30 שעות שבועיות במקומות השירות. הצעירים המתנדבים לשירות פועלים ותורמים בכל מקומות השירות הפתוחים לבני שירות לאומי-במגזר החברתי והציבורי במקומות כגון: גני ילדים, בתי ספר, בתי חולים, בתי אבות, מוסדות המטפלים בילדים בעלי צרכים מיוחדים ועמותות. אוכלוסיית היעד של משלבים היא צעירים וצעירות בעלי מוגבלויות בגילאים 18-24, עם ליקויים פיזיים, קוגניטיביים, חושיים, תקשורתיים ורגשיים אשר לא גויסו לצבא עקב מוגבלותם. המועמדים מאותרים בשותפות עם מערכות קהילתיות כגון: מערכת החינוך המיוחד, מערכת הרווחה, מרפאות לבריאות הנפש. לאחר סיום השירות הצעירים זכאים לכל הזכויות של חיילים משוחררים.

תנאי הקבלה הבסיסיים לתוכנית:

צעיר עם מוגבלות בגילאי 18-24 (יש להתחיל את השירות לפני גיל 24).
מוטיבציה אישית של הצעיר לשרת.
יכולת ניידות עצמאית בתחבורה הציבורית.
יכולת עבודה עצמאית (במקום מוגן).
התמדה והגעה סדירה של הצעיר/ה למסגרות קודמות.
יכולת עבודה של לפחות 30 ש"ש בשבוע.
פטור משירות צבאי.
חתימה על טופס התחייבות של המועמד/ת להמשך טיפול רפואי- פסיכיאטרי או אחר (במידה וקיים) במהלך תקופת השירות.
השתתפות בסמינר ההכנה, הפעילויות והסדנאות של השירות האזרחי לאומי.

שירות לאומי חינוכי (בלווי בתי"ס לחינוך מיוחד) - מחייב התנסות קודמת בעבודה בקהילה ותוכנית תמיכה בית-ספרית אישית וקבוצתית.

תהליך הקבלה:

הצעיר/ה ומשפחתו/ה (במידה והצעיר מתחנך בחינוך המיוחד בעזרת ביי"ס) ימלאו טופס מידע אישי בדיווח עצמי וטופס העדפות אישיות. הטפסים יועברו לתוכנית משלבים לפני הראיון. הצעיר/ה יעבור/תעבור ראיון אישי אצל רכז/ת השירות הלאומי- חלק מהראיון ייערך ללא נוכחות מלווה. במידה ונמצאה עומדת בקריטריונים הבסיסיים, הרכז/ת לשירות הלאומי יחפש/תחפש מקום שירות, לפי העדפות המועמדת, כישוריו/יה האישיים והצרכים במקומות השירות.

למי פונים:

יש לפנות אל מחלקת הרווחה והשירותים החברתיים ברשות המקומית ולהגיש בקשה להכרה של השירות לטיפול באוטיזם במשרד הרווחה. (במידה ואין הכרה קודמת). לאחר ההכרה יש להגיש לפיקוח (ע"י עו"ס המשפחה) בקשה ל"יתקן שירות לאומי" בתוכנית 'משלבים' לשנת העבודה הבאה. עם קבלת האישור, יש לוודא עם מחלקת הרווחה כי האישור הועבר למנהלת תוכנית משלבים להמשך תהליך קליטה והשמה בתוכנית. לאחר אישור התקן והעברת הפרטים, ניתן לפנות למנהלת התוכנית, הגב' אלישבע היזמי לקבלת פרטים על המשך התהליך בטלפון - 052-6070266

חשוב לדעת!

מספר המקומות המוקצים דרך השירות לאדם עם אוטיזם הוא מוגבל. במידה ואין יותר תקנים פנויים של הרווחה יהיה צורך להיכנס לתוכנית דרך תקנים אחרים, יש לפנות לגב' אלישבע היזמי (פרטים לעיל) לברר פרטים בנושא זה.

האגודה להתנדבות- שירות לאומי

תכנית העצמה לצעירים עם צרכים מיוחדים באמצעות שילובם במסגרת התנדבות לשירות לאומי. ההשתלבות בתכנית מהווה עבור צעירים רבים היוצאים מחממת מסגרות הרווחה את הצעד הראשון בחייהם לפיתוח עצמאות אישית, הכנה לעולם התעסוקה והשתלבות בקהילה ובחברה הישראלית בפריסה ארצית. כל צעיר המצטרף לתכנית מלווה באופן פרטני על-ידי מדריך מקצועי (רכז מתנדבים) ומשתלב בגרעין יחד עם צעירים נוספים במסגרתו מתקיימות פעילויות העשרה, חוויה ודינמיקה קבוצתית לאורך כל שנת ההתנדבות.

תנאי קבלה:

התכנית מיועדת לצעירים בין הגילאים 18-23 עם צרכים מיוחדים שאינם מתגייסים או מתנדבים לצבא אשר מעוניינים לתרום לחברה במסגרת השירות הלאומי ולהשתלב בקהילה באופן מיטבי.

- התנדבות של כ 30-40 שעות שבועיות במקומות ההשמה למשך 12 חודשים.
- התכנית מתאימה לבעלי רצון ומוטיבציה אישית להתנדב, שביכולתם להתנייד באופן עצמאי בתחבורה ציבורית ולהשתלב במסגרת תעסוקתית מותאמת ומונגשת.

תהליך הקבלה:

תיאום ראיון עם רכז האגודה להתנדבות במחוז המגורים.
מילוי טופס שאלון למועמד. המצאת מסמכים:
א. פטור מהצבא, ב. אישור רפואי על כשירות לעבודה, ג. צילום תעודת זהות
ד. תמונת פספורט, ה. טופס ויתור סודיות רפואית, ו. פרטי חשבון הבנק של המועמד/ת
השמה התנדבותית – בחירת מקום השמה ותיאום ראיון מעסיק אליו יגיע גם הרכז המלווה.
*מסמכים נוספים רלוונטיים – אבחון, מוכרות ברווחה, זכאות לקצבת נכות, אישור אפוטרופוס.

למי פונים:

יש להירשם ליום הכרות וראיון. ניתן להירשם באחת מהדרכים הבאות:
דרך האתר: <https://www.sherut-leumi.co.il/> או דרך המוקד 1-800-233-133
יש לציין שם, כתובת מלאה, כתובת דוא"ל, טלפון\נייד ושם ב"ס.

עמותות נוספות לשירות לאומי:

שלומית- <http://www.shlomit.org.il/web>

עמינדב- <http://www.aminadav.org.il/>

הטיפול בנושא השירות הלאומי נמצא תחת פיקוחו של האגף לתפקידים מיוחדים במשרד הרווחה.

מידע על שירות לאומי מאתר משרד הרווחה:

<http://www.molsa.gov.il/Populations/Community/Volunteering/NationalService/Pages/NationalService.aspx>

משרד הרווחה - השירות לטיפול באדם עם אוטיזם

השירות לטיפול באדם עם אוטיזם השייך למשרד הרווחה, אחראי על מתן שירותים בקהילה או במוסדות דיור חוץ ביתיים לילדים ומבוגרים המאובחנים על הספקטרום האוטיסטי. רק מי שמוכר על ידי השירות זכאי לקבל את שירותיו, גם כאשר השירותים ניתנים ע"י גורמים אחרים כגון אלו"ט.

למי פונים?

לצורך הכרה בשירות יש לפנות לעובדת הסוציאלית במחלקה לשירותים חברתיים באזור המגורים, אשר תפנה בשמכם לשירות לטיפול באדם עם אוטיזם.

מסמכים שיש לצרף:

1. דו"ח אבחוני המפרט את האבחנה. אם אין דו"ח כזה, אפשר לצרף דו"ח של פסיכולוג קליני ופסיכיאטר מלווה. רצוי שהדו"ח יהיה עדכני.
  2. צו מינוי אפוטרופוס
- כאשר האבחנה אינה חד משמעית, היחידה יכולה לשלוח לאבחון חוזר מטעמה, התהליך יכול להמשך מספר חודשים.
- תשובת השירות מגיעה ישירות לעובדת הסוציאלית במחלקה לשירותים חברתיים והיא תעביר את התשובה להורים.**

לתשומת לבכם! מי שהוכר בשירות לפני גיל 6 הכרתו הופסקה ויש לחדש את ההכרה.

בוגרים המוכרים על-ידי השירות זכאים ל:

1. דיור חוץ-ביתי

משרד הרווחה יוזם הקמת מסגרות דיור חוץ ביתי על פי הצורך, המשרד הוא הגוף המתקצב והמפקח. מסגרות הדיור מופעלות ע"י ספקי שירותים. מסגרות הדיור החוץ ביתי ייחודיות לאוכלוסייה על הספקטרום האוטיסטי. מסגרות אלו ממוקמות, על-פי רוב, בשכונות מגורים ומאפשרות לדיירים אורח חיים דומה ככל שניתן לחיים במשפחה, תוך שיתוף עם הקהילה. אופי החיים בבית שומר על כבוד דייריו ומתחשב באופי הייחודי של כל אחד מהם, רצונותיו ויכולותיו. המגורים מהווים סביבה טיפולית שיקומית שמטרתה לאפשר מיצוי מרבי של יכולתו של הפרט בכל תחומי החיים.

- הורים אשר מעוניינים לבקש השמה חוץ ביתית לבנם/בתם צריכים להיות מוכרים בשירות לטיפול באדם עם אוטיזם ולמלא טפסי בקשה.
  - לאחר הכרה בשירות יועברו המסמכים לוועדת השמה מחוזית אשר תפקידה להתאים את המועמדים למסגרות. ההחלטה תועבר לעובדת הסוציאלית ברווחה והיא תודיע להורים.
  - במקרה של השמה במסגרת חוץ ביתית קיימת השתתפות כספית של 80% מקצבת הנכות (פירוט נוסף בהמשך).
- תהליך ההשמה החוץ ביתית עלול להיות ממושך על כן מומלץ להתחיל בתהליך, הגשת המסמכים, לפחות שנה מראש.

2. שירותים בקהילה לגרים בבית הוריהם

- **סומכים** – טיפול ישיר בילד על ידי מימון סומך בבית המשפחה, למספר שעות אחר הצהריים. קבלת שעות סמך תלויה במצב במשפחה ובתקציב של משרד הרווחה.
- **מועדוניות** – מסגרת חינוכית טיפולית הפועלת בשעות אחה"צ בה ניתן טיפול אישי וקבוצתי לשיפור מיומנות חברתית. היצע המועדוניות הקיים נכון להיום הוא במספר ערים בודדות.
- הפנייה ל**ייעוץ וטיפול** בבעיות מיניות.
- **נופשונים** - מסגרת חוץ ביתית לשהייה קצרת מועד הנערכת במקומות מותאמים במיוחד בסופי שבוע ובחופשות- זכאות ל - 15 ימי נופשון בשנה, ללא אפשרות צבירה.
- **קייטנה** – קייטנה המותאמת אך ורק לאנשים על הספקטרום למשך מספר ימים בשנה. הקייטנה היא על בסיס יומי ולא כוללת שינה.

3. תעסוקה

משרד הרווחה מפעיל באמצעות עמותות וביניהן אלו"ט, מרכזי יום טיפוליים שיקומיים ברחבי הארץ. מטרת מרכז היום היא לתת מענה במהלך שעות היום לאנשים עם אוטיזם מעל גיל 21 הגרים בבית הוריהם, שהינם בגיל העבודה אולם עקב מצבם התפקודי המיוחד אינם מסוגלים להשתלב עצמאית בשוק העבודה החופשי.

פירוט מלא על אפשרויות השיקום המקצועי והתעסוקה בהמשך האוגדן.

תעסוקה

לתעסוקה מקום מרכזי בחייו הבוגרים של האדם, היא עשויה להיות מקור לעניין, לביטוי אישי, לסיפוק, לתחושת השתייכות, תחושת יכולת והצלחה. שילוב אנשים עם מוגבלות בתעסוקה מסמלת את היותם חלק חיוני מהחברה ותורמת לקידום עצמאותם ולשיפור איכות חייהם. קיים רצף של מענים תעסוקתיים מאפשר לאנשים על הספקטרום האוטיסטי להשתלב בשוק העבודה, ולעבוד בתעסוקה המותאמת ליכולתם ולכישוריהם.

שיקום מקצועי לאנשים עם נכות – ביטוח לאומי

השיקום המקצועי מסייע להשתלב בעבודה בשוק הפתוח בעזרת הקניית מקצוע מתאים ו/או סיוע בהשמה בעבודה.

תכנית השיקום נבנית על פי התאמה אישית ויכולת ומעניקה עזרה, תמיכה, ליווי וסיוע כלכלי. השירות ניתן על ידי עובדים סוציאליים, עובדי תחום השיקום, המעניקים שירותי אבחון וייעוץ שיקומי ותעסוקתי ומלווים את הבוגר עד להשתלבותו בעבודה. במסגרת תכנית השיקום ניתן ללמוד במגוון מוסדות להשכלה גבוהה ומוסדות לימוד והכשרה מוכרים המעניקים תעודה מקצועית ונמצאים בפיקוח ממשלתי.

מי זכאי?

מי שנקבעו לו לפחות 20% נכות רפואית משוקללת לצמיתות וטרם הגיע לגיל פרישה, וכמו כן עומד בכל התנאים הבאים:

- עקב הליקוי הוא אינו מסוגל לעסוק בעבודתו או בעבודה מתאימה אחרת.
- הוא זקוק להכשרה מקצועית, כדי לחזור לעבודתו הקודמת או לעבודה התואמת את כישוריו לאחר הליקוי.
- הוא מתאים לשיקום מקצועי, מסוגל לשתף פעולה בתהליך של שיקום מקצועי ולהשתלב כעובד רגיל בשוק העבודה הפתוח (להבדיל מעבודה מוגנת או נתמכת).

זכאות בני זוג

למי שזכאים לקצבת נכות ונמצא כי אינם מתאימים לשיקום מקצועי, תיבדק האפשרות להעביר את הזכאות לשיקום לבני/בנות זוגם.

לשם כך, על בן הזוג לעמוד בתנאים הבאים :

- הוא מתגורר באופן קבוע עם מקבל הקצבה.
- משולמת עבורו תוספת בקצבת הנכות של בן הזוג.
- הוא עדיין לא הגיע לגיל הפרישה.

גיבוש קריירה תעסוקתית, פגישה עם פקיד שיקום

פקיד השיקום מטעם הביטוח הלאומי הוא הגורם המייעץ בבחירת מסלול לימודים ותעסוקה, במפגש עימו הוא מתרשם משאיפות, כישורים ומגבלות של המועמד. במידת הצורך, יתייעץ פקיד השיקום גם עם רופאים, פסיכולוגים ומומחי שיקום אחרים. פקיד השיקום יעזור בבחירת מקצוע שיש לו דרישה בשוק העבודה, ושניתן ללמוד אותו בפרק זמן מוגדר. בתום תקופת הלימודים וההכשרה, פקיד השיקום ינסה לסייע גם בהשמה בעבודה במידה ויתעורר צורך.

מסלול לימודים והכשרה מקצועית

משך הלימודים, אופיים ומיקומם ייקבעו על פי הכישורים, אחוזי הנכות, המגבלה הרפואית וסוג המקצוע שבחר המועמד. ניתן ללמוד את המקצוע שנבחר במגוון מוסדות לימוד והכשרה מוכרים, הנמצאים בפיקוח ממשלתי (לדוגמה: משרד הבריאות, משרד התעשייה והמסחר, משרד החינוך) ומעניקים תעודה מקצועית או תואר אקדמי מוכר.

סיוע בהשמה

בתום הלימודים וההכשרה המקצועית, פקיד השיקום יוכל לסייע למצוא עבודה בשוק העבודה הפתוח. אגף השיקום עובד בשיתוף עם חברות השמה, המתמחות בשילוב אנשים עם מוגבלויות בשוק העבודה. (פירוט חברות בהמשך, תחת "תעסוקה")

תשלום דמי שיקום ותשלומים נוספים

בתקופת הלימודים בהכשרה המקצועית ישלם הביטוח הלאומי את התשלומים הבאים :

- **שכר לימוד** (עד גובה שכ"ל אוניברסיטאי), ציוד לימודי, מכשירי לימוד ושעורי עזר.
- **הוצאות נסיעה** - לחסרי רכב ישולמו דמי הנסיעה ללימודים על פי הוצאות הנסיעה בפועל ובהתאם לתעריפים בתחבורה הציבורית.
- **השתתפות בשכר דירה** - אם מקום הלימודים מרוחק ממקום המגורים יותר מ-40 ק"מ כך שיש ללון מחוץ לבית, והלימודים הם בתכנית מלאה, תיבדק האפשרות לסיוע בשכר דירה, בהתאם [לתקנות](#) ולסכומים שנקבעו **ובאישור מוקדם של פקיד השיקום**.
- **שירותי תמיכה והנגשה** - כגון תרגום בשפת סימנים, תמלול והקראות.

הבהרות

- דמי השיקום משולמים לזכאי לשיקום על פי החוק, הלומד לפחות 20 שעות בשבוע, בהכשרה מקצועית.
- מי שאינו מקבל קצבת נכות - זכאי לדמי שיקום בסכום השווה לקצבת הנכות המשולמת לבעלי דרגת נכות של 100%, בהתאם להרכב המשפחה.
- מי שמקבל קצבת נכות חלקית - דמי השיקום יהוו השלמה עד סכום הקצבה המשולמת לבעלי דרגת נכות של 100%, לפי הרכב המשפחה.

איך מגישים את הבקשה?

על מנת לקבל את השיקום המקצועי, על המועמד למלא [טופס תביעה למתן שיקום מקצועי](#) ולהגיש אותו למחלקת השיקום בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריו.

✓ לידיעתכם:

קיים שירות מידע ממתנדבים בביטוח הלאומי. הביטוח הלאומי מציע מתנדבים שיכולים לסייע בעמדת הדלפק הקדמי בסניפים הבאים: כרמיאל, נהריה, חיפה, נצרת, חדרה, פתח תקוה, תל אביב ורחובות.

המתנדבים מוסרים מידע על הזכויות לקצבת נכות כללית, על האפשרות לעבוד וגם לקבל קצבת נכות על פי חוק לרון ועל שיקום תעסוקתי.

כמו כן ניתן לקבל מידע על פעולת הוועדות הרפואיות, והסברים למכתבים שהתקבלו מהביטוח הלאומי או גופים אחרים.

המתנדבים יוכלו לסייע במילוי והגשת תביעה לקצבת נכות כללית לביטוח הלאומי.

ניתן לקבל את שירות המתנדבים בסניפים הרשומים למעלה בימים א, ג, ה, בין השעות 8:00 עד 12:30.

תעסוקה נתמכת

תעסוקה נתמכת היא תעסוקה שלא במסגרת מוגנת או מרכז עבודה שיקומי (מע"ש), אשר מתבצעת במקומות עבודה בקהילה, בליווי של גורם שיקומי אשר מקשר בין המועסק למעסיק ועוזר למועסק להשיג ולשמור על מקום העבודה.

שירות תעסוקה נתמכת נועד לשלב באופן מיטבי בשוק הפתוח, בתנאי עובד-מעביד (שכר מינימום מותאם בהתאם לקביעת משרד התמ"ת על פי תקנות שכר מינימום מותאם, תנאים סוציאליים בהתאם למקובל במקום העבודה וללא פגיעה בקצבת הנכות-בהתאם לתנאי חוק לרון, 2009).

השירות נועד למשתקמים בעלי מוטיבציה ומסוגלות להשתלב בעבודה בשוק הפתוח.

השירותים אותם זוכים לקבל בתכנית התעסוקה הנתמכת:

- א. יצירת תכנית שיקום אישית וקבוצתית לקביעת רצף סדנאות מותאם לצרכים של המשתתף. הסדנאות יכללו תכנים משימתיים באוריינטציה תעסוקתית הכוללים משימות בית ותרגול וכן סיורים במקומות עבודה. משך הסדנאות הוא חצי שנה.
- ב. מתן מערך סדנאות מרוכז לקראת השתלבות בעבודה, לרבות סדנת מחשוב בעת הצורך.
- ג. יצירת קבוצות הכשרה להכנת המועמד ליציאה לעבודה בהתאם לצורך.
- ד. מתן אפשרות לתוכנית הכשרה פרטנית (ולא סדנאית) בהתאם לצורך ולשיקול דעת מקצועי של העו"ס ושל נותני השירות.
- ה. השמה במקום עבודה וליווי העובד והמעסיק עד לשילובו המיטבי של העובד במקום העבודה. משך הליווי הוא שנה וחצי.
- ו. פיתוח אופק תעסוקתי ובניית קריירה: שדרוג המעמד והתפקיד של העובד במקום העבודה הנוכחי או חיפוש תפקידים מתקדמים יותר במקומות עבודה אחרים.

מי זכאי?

אנשים עם מוגבלות פיזית, חושית, התפתחותית או לקויות למידה, המעוניינים להשתלב בתעסוקה נתמכת, צריכים לפנות אל המחלקות לשירותים חברתיים שברשויות המקומיות באזור מגוריהם (המחלקות הן תחת אחריותו של אגף השיקום שבמשרד הרווחה). השירות ניתן במימון משרד הכלכלה.

שירותי תעסוקה נתמכת ניתנים על-ידי ספקים של המשרדים ובפיקוח המשרדים. מימון השירות הוא לזכאים ע"י המשרדים אך אפשר גם לרכוש אותו באופן פרטי.

זכויותיו של עובד בתעסוקה נתמכת

אדם עם מוגבלות שהשתלב בשוק העבודה דרך תעסוקה נתמכת, בין אם הוא משתכר שכר מינימום ומעלה ובין אם נקבע לו לבקשתו שכר מינימום מופחת, חלות מלוא הזכויות הנובעות מחוקי העבודה, הסכמים קיבוציים וצווי ההרחבה החלים במשק.

עובד עם מוגבלות שנקבעה לו יכולת עבודה מופחתת ביותר ונקבע מעמדו כמשתקם לפי חוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים, זכאי לזכויות כפי שמפורט בתוספות הראשונה והשניה לחוק.

כתובות וטלפונים של המחלקות לשירותים חברתיים בכל הארץ [בקישור זה](#)

זכויותיו של עובד בתעסוקה נתמכת [בקישור זה](#)

מאגר העמותות העוסקות בתעסוקה [בקישור זה](#)

בירור הזכאות לשירותי תעסוקה נתמכת [בקישור זה](#)

תעסוקה מוגנת של המוסד לביטוח הלאומי

תעסוקה מוגנת היא מסגרת תעסוקתית המיועדת לאנשים שאינם יכולים להשתלב או להתמודד עם דרישות שוק העבודה החופשי. במסגרות התעסוקה המוגנת, כגון "מפעל מוגן" או "מפעל עבודה שיקומי" מתבצעת הערכה בנוגע לרמת התפקוד של הבוגר, נקבעת תכנית שיקום הכוללת הקניית מיומנויות והרגלי עבודה. בתעסוקה מוגנת לא מתקיימים יחסי עובד-ומעביד. עם זאת המפעל מחויב לשלם לעובדים גמול בעד עבודתם.

מי זכאי?

השירות מיועד לאנשים עם נכות מוכרת בביטוח הלאומי, הזכאים לשיקום מקצועי. עובדי השיקום, באמצעות חברות ההשמה, יפעלו למציאת עבודה מתאימה, וילוו מהשלב הראשון ועד לקליטה בעבודה.

יצירת קשר:

ניתן לפנות למחלקת השיקום בסניף הביטוח הלאומי באזור מגוריכם בימים א', ג', ה', בין השעות 8:00 - 12:30. לצורך קבלת פרטים נוספים ניתן להתקשר לטל' 02-6463488.

מרכז יום טיפולי-שיקומי (מרכז תעסוקה)

מרכז יום טיפולי נותן מענה במהלך שעות היום לאנשים על הספקטרום האוטיסטי בגילאי 21 ומעלה, הגרים בבית הוריהם בקהילה, שהינם בגיל העבודה אולם עקב מצבם התפקודי המיוחד אינם מסוגלים להשתלב בעולם העבודה. מטרת מרכזי היום השיקומיים היא להוות מסגרת יום ולפעול לשיפור המיומנויות האישיות והחברתיות, להקנות הרגלי עבודה בסיסיים בכדי לאפשר להשתלב בעתיד במסגרות תעסוקה נתמכת. המסגרת פועלת בכל ימות השנה, חמישה ימים בשבוע, למעט חגים וימי חופשה שנתית בקיץ בשעות 8:00 - 16:00.

מי זכאי?

בוגרים על הספקטרום האוטיסטי בגילאי 21 ומעלה הגרים בבית הוריהם בקהילה ומוכרים על ידי השירות לאדם עם אוטיזם במשרד הרווחה. תהליך קבלת השירות נעשה על ידי המחלקות לשירותים החברתיים ברשויות המקומיות. עבור שהות במרכז יום ישנה השתתפות של 10% מקצבת נכות.

כתובות וטלפונים של המחלקות לשירותים חברתיים בכל הארץ [בקישור זה](#)

הסעות

אנשים אשר זכאים לשירותי תעסוקה שיקומיים-טיפוליים (מרכזי תעסוקה) או תעסוקה מוגנת, ואשר בשל מוגבלותם אינם יכולים להגיע בכוחות עצמם למסגרות - זכאים לקבל שירותי הסעה וליווי המופעלים על ידי הרשות המקומית. השירות ניתן לפי הוראות התע"ס ובמימון משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

- עבור שהות במרכז יום ישנה השתתפות כספית של 10% מקצבת נכות.
  - בוגר אשר אינו מסוגל להגיע בכוחות עצמו למסגרת התעסוקה שלו בקהילה, זכאי לבקש השתתפות במימון הסעה. גובה סכום ההשתתפות המקסימאלי, אשר נכנס לתוקפו ביום ה-1.3.14, עומד על כ- 3,200 ₪, וזאת אל מול קבלות.
  - בנוסף להעלאת גובה ההשתתפות המקסימאלי בהוצאות הנסיעה, מי שגם נמצא זכאי למלווה להסעה למרכז התעסוקה, יוכל לדרוש השתתפות בהוצאות הליווי בסכום נוסף ומקסימאלי של עד כ- 2,600 ₪.
- שימו-לב, מינימום ההשתתפות העצמית תהיה בגובה חופשי/רב קו.

על מנת לצרוך את השירותים אשר מפעיל משרד הרווחה- השירות לטיפול באדם עם אוטיזם, יש צורך להיות מוכרים בשירות. כלומר להעביר את המסמכים הדרושים ולקבל אישור.

למי פונים?

יש לפנות אל המחלקה לשירותים חברתיים באזור המגורים, עו"ס המחלקה ינחה את ההורים לגבי התהליך הנדרש. לנוחיותכם, מצ"ב ההוראה הרלוונטית ואתם מוזמנים לעשות בה שימוש בעת פנייתכם לעובדת הסוציאלית בלשכה לשירותים חברתיים שבמקום מגוריכם.

חוק לרון

מטרת תיקון 109 לחוק הביטוח הלאומי, "חוק לרון", היא לעודד אנשים המקבלים קצבת נכות כללית לצאת לעבוד ולהשתכר בשוק הפתוח. הרציונל העומד בבסיס התיקון לחוק הוא להפוך את היציאה לעבודה לכדאית, ההכנסה המשותפת מקצבה ומהמשכורת בגין העבודה, תהיה תמיד גבוהה יותר מהכנסתו מקצבה בלבד.

החוק לא חל באופן אוטומטי וכל עוד לא מודיעים לביטוח הלאומי על הרצון להצטרף ולחסות תחת חוק זה, לא יהיה כל שינוי בסטאטוס הנוהג לגבי אותו אדם.

אוכלוסיית היעד

אדם "בעל ליקוי חמור" או אדם "בעל ליקוי ותיק" (שמתוך שמונה השנים אחרונות קיבל קצבת נכות לפחות 5 שנים), אשר עובד והוא בעל הכנסה של עד 60% או ל- "בעל ליקוי קל" או "לא ותיק" - הכנסה חודשית של 45% מהשכר הממוצע.

"בעל ליקוי חמור" הוא אדם בעל נכות רפואית של 70% או יותר או 40% נכות רפואית נפשית או שכלית לפי רשימת הליקויים המופיעה בסעיף 33 (שכותרתה "הפרעות פסיכוטיות" - המבחן הוא של "אי התאמה סוציאלית") או סעיף 91 (הדן בפיגור שיכלול) לרשימת הליקויים המופיעה בתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה). אנשים על הספקטרום האוטיסטי עשויים להיכנס תחת הסעיפים הללו ואין סעיף ייחודי ללקות של אוטיזם.

- אדם המקבל קצבת נכות המשתכר מעל לסכומים אלה עדיין יהיה זכאי "לקצבת עידוד", כמפורט בהמשך (ולא לקצבת נכות כללית).

העקרונות המרכזיים בתיקון

1. ככל שאדם המקבל קצבת נכות משתכר יותר מעבודה, כך ההכנסה הכוללת (הכנסה מעבודה + הכנסה מקצבת נכות כללית), תהייה גבוהה יותר.
2. דרגת אי הכושר, שתקבע לאדם לא תופחת בשל הגדלת ההשתכרות מעבודה, כל עוד הוא זכאי לקצבת נכות (לגבי מי שזכאי "לקצבת עידוד", יפורט בהמשך).
3. לא תיקבע עוד דרגת אי כושר בשיעור 75%. מי שנקבעה לו דרגת אי כושר בשיעור זה, יראו אותו כאילו הדרגה שלו היא 100%.
4. ההטבות הנלוות (הנחה בארנונה, סיוע בשכר דירה, בתשלומי חשמל, טלפון ועוד) יישמרו כל עוד האדם זכאי לקצבת נכות ועומד בתנאים של ההטבות הנלוות, ללא הגבלת זמן. (לגבי מקבלי "קצבת עידוד" – קיים הסדר אחר אשר יפורט בהמשך).
5. אדם הנהנה מפטור ממס הכנסה, ימשיך ליהנות מהטבה זו. אין בחוק כדי לפגוע בהטבה של "מס הכנסה שלילי".
6. בשלוש השנים הראשונות, יוכל האדם המקבל קצבת נכות להפסיק את עבודתו או גם אם הכנסותיו ירדו יוכל לחזור ולקבל קצבת נכות כמו מקודם, ללא בדיקות נוספות.
7. התיקון לחוק אינו פוגע בקצבת נידות או קצבת שירותים מיוחדים.
8. במקרה בו אדם מקבל קצבת נכות כללית ולא "קצבת עידוד", התחיל לעבוד ואח"כ פוטר או שהכנסתו פחתה, זכויותיו נשמרות ודרגת אי הכושר שלו לא תשתנה עקב השינוי בהכנסה.
9. במקרה בו אדם זכאי, בנוסף לקצבת הנכות הכללית (להבדיל "מקצבת עידוד"), גם לקצבה חודשית נוספת (קח"ן), הוא ימשיך לקבל את הקח"ן כרגיל, ללא קשר לגובה הכנסתו, ללא הגבלת זמן.

קצבת עידוד

קצבת עידוד מחליפה את קצבת הנכות, ומשולמת באופן אוטומטי למי שעובד ועונה על שני התנאים האלה:

- א. הוא קיבל קצבת נכות במשך 12 חודשים רצופים לפחות.
- ב. הכנסתו מעבודה עולה על הסכום שנקבע בחוק. סכום זה אינו אחיד, והוא נקבע לפי חומרת הליקוי הרפואי ותקופת הזכאות לקצבת נכות:

הסכום שנקבע בחוק לאדם עם לקות חמורה (מי שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור 70% לפחות, או נכות רפואית בשיעור 40% עקב פיגור שכלי או מוגבלות נפשית), או לאדם עם זכאות ממושכת (מי שהיה זכאי לקצבה במשך חמש שנים (60 חודשים) לפחות, במהלך 7 השנים שקדמו לתאריך 1.8.09) - **הוא 60% מהשכר הממוצע.**
הסכום שנקבע בחוק לכל השאר הוא 45% מהשכר הממוצע.

כשמקבלים קצבת עידוד, מה קורה להטבות הנוספות?

1. תוספת עבור בן זוג וילדים (תוספת תלויים) - תופחת באופן הדרגתי עקב מהכנסה מעבודה העולה על סך 8,006 ש"ח (החל ב- 01.01.2010).
2. קצבה חודשית נוספת (קח"ן) - בתום שנה מהיום שבו החל לקבל קצבת עידוד, הקצבה החודשית הנוספת תופחת בהדרגה במשך ארבע שנים.
3. הטבות נלוות:
כל עוד קיימת זכאות לקצבה חודשית נוספת מדורגת (קח"ן מדורג), תהיה זכאות להטבות נלוות מלאות, וכך גם בשלוש השנים שלאחר מכן. בתום שבע שנים, ההטבות יינתנו באופן יחסי לגובה הקצבה.
אם אין זכאות לקח"ן מדורג, בשלוש השנים הראשונות לא יחול שינוי בזכאות להטבות נלוות. בתום שלוש שנים, ההטבות יינתנו באופן יחסי לגובה הקצבה.
גובה קצבת העידוד מחושב עפ"י מספר קריטריונים: גובה ההכנסה, מצב משפחתי, אחוזי הנכות הרפואית ודרגת אי כושר.
לחישוב גובה קצבת העידוד ניתן להיעזר באתר של ביטוח לאומי:
<http://www.btl.gov.il/benefits/Disability/laron/Pages/Calculator.aspx>
מחשבון קולי בטלפון שמספרו 02-6463555 לחישוב קצבת נכות/ עידוד לפי חוק לרון.
מענה אנושי לבריורים ופרטים נוספים בטלפון שמספרו 04-8812245, השירות בטלפון פועל בימים א' – ה' בשעות 8:00 - 17:00.

חשוב לדעת!

החוק לא חל באופן אוטומטי, להצטרפות לחוק לרון יש לשלוח תלושי משכורת ומכתב הצהרה עם שם ומספר תעודת זהות בו מבקשים להצטרף לחוק לרון.

מסגרות תעסוקה

מאגר העמותות העוסקות בתעסוקה בקישור זה

אלו"ט

אלו"ט מפעילה 11 מרכזי תעסוקה לבוגרים על הספקטרום האוטיסטי, הפועלים במטרה לענות על צרכיהם המיוחדים בתחום השיקומי-תעסוקתי, תוך התאמת תכנית עבודה אישית מותאמת ליכולות, צרכים וכישורים של כל בוגר ובוגר וזאת בליווי אנשי מקצוע בתחום האוטיזם ומטפלים פרא רפואיים.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: http://alut.org.il/?page_id=434

טלפון: 03-7238307

מייל: michalb@alut.org.il

אלו"ן ישראל

העמותה פועלת לספק את הכלים והתמיכה הנדרשים על מנת לשפר את מידת העצמאות והתפקוד של הפרט בקהילה. מפעילה מרכזי יום לפעילות תעסוקתית, מרכז להכשרה תעסוקתית או לעבודה נתמכת בקהילה. שירותי עבודה נתמכת - תכנית המעניקה הכשרה, קידום ותמיכה ומסייעת לאנשים עם מוגבלויות להשתלב בשוק העבודה הפתוח. השמה תעסוקתית והכשרה - איתור מקומות עבודה והכשרה במקום העבודה לאנשים עם מוגבלויות.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.israelelwyn.org.il>

טלפון: 02-6415448

מייל: info@israelelwyn.org.il

פרויקט התעסוקה של אפי

שירות שמטרתו שילוב בוגרים עם אספרגר בתעסוקה בשוק החופשי. ייעודו של הפרויקט הוא למצוא לאנשים עם אספרגר תעסוקה הולמת, לספק הדרכה מקצועית למעסיקים ולמועסקים ולהקים מערך תמיכה ארוך טווח שיאפשר את קליטתם המוצלחת במקומות התעסוקה. השירות יספק פתרונות תעסוקתיים ב"תפירה אישית" איש איש ע"פ יכולותיו וצרכיו.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://asperger.org.il/Web/?PageType=0&ItemID=272223>

טלפון: 03 5446046

מייל: effie.taasuka@gmail.com

בית אקשטיין – מערך השמה

מערך ההשמה של בית אקשטיין מתמחה בהשמת אנשים בעלי מוגבלויות במקומות עבודה בשוק החופשי, איתור מקום העבודה וליווי בכל תהליך ההשמה גם לאחר השילוב בעבודה. תהליך ההכשרה כולל מרכז תצפית והערכה תעסוקתי אשר נמשך שבועיים, במהלכו נאספת אינפורמציה רחבה ומקיפה לצורך סיכום פרופיל תעסוקתי אישי של הבוגר, אשר מכוון למציאת עבודה מתאימה ליכולות ולצרכים שלו.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: http://www.b-e.org.il/page_23801

טלפון:

תל אביב 03-5292027

ירושלים 02-6794968

חיפה 04-8620099

מייל: michall@b-e.org.il

קרן – רשת מרכזי אבחון ושיקום מקצועי ותעסוקתי

זרוע ביצועית לאבחון ושיקום תעסוקתי לאנשים עם מוגבלויות של אגף השיקום במשרד הרווחה. הקרן פועלת בפריסה ארצית ומפעילה 13 מרכזי אבחון ושיקום תעסוקתי למבוגרים, 4 מרכזי שיקום לנוער ו-29 מפעלים מקדמי תעסוקה (מוגנים).

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://keren.org.il>

טלפון: 03-6813378

מייל: info@keren.org.il

Special Tech

מיזם ששם לו למטרה להעסיק עובדים הנמצאים בספקטרום האוטיסטי בחברות היי-טק לצורך מתן שירותים בתחומים של בדיקות תוכנה ואבטחת איכות תוכנה. Special Tech מספקת לעובדיה, לאורך כל תקופת העסקתם, ליווי צמוד של מיטב אנשי המקצוע, הן בהיבטים הטכניים והן ליווי חברתי, רגשי ופסיכולוגי, על מנת להבטיח עבודה מתמשכת והשתלבות טובה בחברות ההיי-טק.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://specialtech.co.il>

טלפון: סילבינה עוז 052-3410570

מייל: info@specialtech.co.il

◀ "עבודה נגישה" – אתר דרושים לאנשים עם מוגבלות

ומידע על כלים שיכולים לסייע בחיפוש אחר עבודה.
- באתר ניתן למצוא משרות ייעודיות לאנשים עם מוגבלות, [/http://www.avodanegisha.org.il](http://www.avodanegisha.org.il)

סל שיקום נכי נפש בקהילה

מטרתו של חוק שיקום נכי נפש בקהילה לשקוד על שיקומם ושילובם של נכי הנפש בקהילה, כדי לאפשר להם להשיג דרגה מרבית אפשרית של עצמאות תפקודית ואיכות חיים, תוך שמירה על כבודם ברוח חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

קיימים מצבים בו בוגר עם אוטיזם מוכר בביטוח הלאומי וקיימת לו נכות רפואית בשל הפרעה נפשית בשיעור של 40% לפחות. במקרה שכזה, יכול הבוגר לבחור להגיש בקשה להכרה וזכאות מכוח "חוק שיקום נכי נפש בקהילה".

מי זכאי ל"סל שיקום - נכי נפש"?

תושב ישראל, גיל 18 ומעלה, המתמודד עם מגבלה נפשית, הממלא את שני התנאים:

- א. הוכרו לו לפחות 40% נכות רפואית על רקע נפשי, בהתאם [לתקנות הביטוח הלאומי](#).
- ב. ועדת השיקום האזורית אישרה כי הוא זכאי לקבלת קבלת שירותי סל השיקום.

למי פונים?

יש לפנות לוועדת שיקום אזורית לקביעת זכאותו של האדם הזכאי לתכנית שיקום. הפניה תלווה בחוות דעת מקצועית של פסיכיאטר הקובעת כי מבקש השיקום זקוק, עקב נכותו זו, לשירותי שיקום.

בניית תכנית שיקומית

נדבך מרכזי בתהליך השיקום הוא בניית תכנית שיקומית המותאמת לרצונותיו, לצרכיו וליכולותיו של האדם עם המגבלה הנפשית. השיקום יכול להיעשות באמצעות השלמת השכלה, סיוע בהשתלבות בתעסוקה, סיוע בדיוור בקהילה ועוד.

התוכנית השיקומית תיבנה במשותף בין האדם המשתתף ובין מתאם הטיפול/הגורם המפנה לוועדת השיקום האזורית, אשר יכול להיות אחד מאלה:

- א. בית חולים פסיכיאטרי.
- ב. מרפאה/תחנה לבריאות הנפש.
- ג. שירותי הרווחה.
- ד. מסגרת שיקומית בקהילה.
- ה. מטפל פרטי (באחד ממקצועות הטיפול: עובד סוציאלי, מרפא בעיסוק, פסיכיאטר, פסיכולוג, אח/ות מוסמך/ת).

במקרים שאין מתאם טיפול או גוף מטפל שמסייע לאדם נפגע הנפש, יש באפשרותו למלא את טפסי הפנייה לוועדת השיקום בעצמו, לצרף להם את כל הניירת הנדרשת, כולל הטופס הממלא על ידי הרופא הפסיכיאטר המטפל, ולהגישם ישירות לוועדת השיקום האזורית. כמו כן, יכול בן משפחה לפנות לוועדה בשם נפגע הנפש ובהסכמתו, בצירוף כל הטפסים הנדרשים.

פניה לוועדת השיקום האזורית

ועדת השיקום האזורית הינה הגוף מטעם אגף בריאות הנפש במשרד הבריאות, האחראי על יישום חוק שיקום נכי נפש בקהילה - אישור והתאמת סל שיקום לנפגעי נפש הפונים לוועדה.

יש למלא טופס הפניה לוועדת שיקום אזורית .

לצורך מילוי טופס הפניה רצוי להסתייע באשת/איש מקצוע המטפלת בפונה או מכירה אותה/ו היטב (כגון רופאה, עובדת סוציאלית או פסיכולוגית).

יש לצרף אל הפניה את המסמכים הדרושים, בהתאם למפורט בטופס.

את הפניה שולחים אל לשכת הבריאות המחוזית באזור המגורים של האדם.

בפניה לוועדת השיקום יש להגיש את הטפסים הנדרשים והמסמכים המצורפים:

- פרטים אישיים
- דו"ח רפואי - ימולא על-ידי הפסיכיאטר המטפל ויכלול סיכום מחלה.
- דו"ח סיעודי - כאשר אדם פונה לקבלת סל שיקום ישירות ממערך האשפוז.
- סיכום פסיכוסוציאלי - ימולא על-ידי הגורם המטפל.
- הערכה תפקודית. רצוי לצרף אבחונים רלוונטיים.
- סיכום ונימוק המלצות הפונה והגורם המפנה.
- דיווח ממחלקת השיקום של המוסד לביטוח הלאומי.
- דיווח קביעת נכות, אחוזי נכות וסעיפי הנכות.
- טופס ויתור סודיות חתום.

נספחים

- בקשה לטיפול דנטלי - במידה שנכלל בתוכנית השיקומית.
- בקשה לקרן שיקום - במידה שנכלל בתוכנית השיקומית.
- טופס בקשה לחונך או סומך - במידה שנכלל בתוכנית השיקומית.

✓ מומלץ לצרף כל מסמך המאפשר הכרות נוספת את הפונה כגון: דו"ח מלשכות רווחה, או ממסגרות שיקומיות בעבר ובהווה.

✓ להפניה לדיר: יש צורך באישור זכאות לסיוע בשכ"ד מטעם משרד השיכון, או התחייבות לתשלום שכ"ד ממקורות אחרים. במידה ועדין אין אישור, יש לצרף צילום של בקשה למשרד השיכון.

אופן הגשת המסמכים

הטפסים והמסמכים יוגשו על ידי הגורם המפנה (או בפניה ישירה של האדם) באמצעות הדואר לרכז ועדת השיקום (מומלץ לשמור העתקים של המסמכים).
רכז הוועדה יבחן את המסמכים ובמידת הצורך יחזיר את המסמכים השלמות לגורם המפנה (אם האדם פנה בעצמו יוחזרו אליו המסמכים).

זימון לוועדת שיקום אזרית

לאחר קבלת החומרים ובחינתם, יזמן רכז השיקום את ועדת השיקום האזורית.
הוועדה מורכבת משלושה אנשי מקצוע מבין אלה: פסיכיאטר, עובד סוציאלי, מרפא בעיסוק, פסיכולוג או אח/ות מוסמך/ת.
הוועדה תבקש מהפונה להגיע למפגש עמה, לצורך היכרות והתרשמות. הפונה יכול להביא יחד איתו לוועדה גם בני משפחה וכן כל גורם אחר שיכול לסייע.
הוועדה תתכנס ותזמן את הפונה עד כחודש מקבלת המסמכים במלואם. הוועדה תיערך באחד היישובים הנמצאים במחוז (אולם לא תמיד ביישוב בו מתגורר הפונה).

החלטת ועדת שיקום אזרית

לאחר עיון במסמכים והמפגש עם הפונה, תקבל הוועדה החלטה, בהתאם לחוק שיקום נכי נפש בקהילה (תש"ס, 2000): האם לאשר את התוכנית השיקומית במלואה? האם לאשר את חלקה או האם לדחות את התוכנית השיקומית?
כמו כן, יכולה הוועדה להציע שינויים ותוספות לתוכנית השיקומית.
החלטת הוועדה בליווי הנימוקים להחלטה ישלחו בדואר לגורם המפנה, או במקרים של פניה עצמאית לפונה עצמו.

קבלת סל שיקום

במקרים בהם אושר לפונה סל שיקום, יערכו הוא והגורם המפנה ביחד "סקר שוק" ויבחרו את המסגרות ו/או השירותים המתאימים שנותנים מענה לתוכנית השיקומית.

קליטת המשתקם במסגרת השיקומית

לאחר בחירת המסגרת המתאימה וההתקשרות עמה, יחל הפונה בפעילות, בהתאם לתוכנית השיקומית שנקבעה.
רכז השיקום האזורי יעביר אישור תקציבי לשרות השיקומי. באמצעות אישור תקציבי זה מממנת המדינה את שהותו ופעילותו של הפונה בשרותי השיקום.

”סל שיקום – לנכי נפש”, מהו?

”סל שיקום” הינו סל שירותי שיקום בתחומים הבאים:

א. תחום התעסוקה

סיוע בהפניה ובמימון של שירותי השיקום האלה:

- אבחון - שירות לאבחון יכולתו העכשווית והגלומה של נכה הנפש.
- מרכז שיקום מקצועי - שירות הנותן אבחון, הכשרה לעבודה והשמה במקום תעסוקה מתאים.
- שילוב בעבודה:
- (א) שירות המסייע להשתלב בשוק העבודה החופשי כשכיר או כעצמאי.
- (ב) בתעסוקה נתמכת - שירות המסייע להשתלב בתעסוקה שיקומית מוגנת בשוק החופשי.
- (ג) במפעל מוגן - שירות תעסוקה שיקומית מוגנת למי שאינו מסוגל להשתלב בשוק החופשי.
- מועדון תעסוקתי - שירות טרום תעסוקתי המשלב פעילות חברתית, הקניית מיומנויות חיים ותעסוקה.

ב. תחום הדיור

- סיוע בהפניה ובמימון של שירותי ליווי, הכשרה והשגחה במסגרת מגורים עצמאית ומוגנת של סוגי הדיור האלה:
- (א) דיור עצמאי - ליווי עובד סמך מקצועי או חונך.
- (ב) דיור לוויין - ביקורי בית, יום עד יומיים בשבוע.
- (ג) דיור מוגן - ביקורי בית, שלושה עד חמישה ימים בשבוע.
- (ד) דיור מוגן מתוגבר - ביקורי בית, שישה עד שבעה ימים בשבוע.
- (ה) הוסטל.
- (ו) הוסטל לצעירים.
- (ז) הוסטל מתוגבר.
- (ח) הוסטל כוללני.
- סיוע בשכר דירה במסגרות הדיור האמורות בפסקה (1).
- סיוע בשכר דירה במסגרת הדיור המוגן.
- סיוע לרכישת ציוד ראשוני למגורים פרטניים בקהילה.
- סיוע למסגרות דיור בקהילה המופעלות על ידי עמותות ויזמים פרטיים, לרכישת ציוד מגורים ראשוני.

ג. תחום השלמת השכלה

סיוע בהפניה ובמימון של השירותים האלה:

- אולפנים ללימוד עברית - אולפנים בעבור עולים חדשים בתנאים מיוחדים.

- השלמת השכלה יסודית - כיתות לימוד רגילות ומיוחדות להשלמת השכלה יסודית.
- השלמת השכלה תיכונית - כיתות לימוד רגילות ומיוחדות להשלמת השכלה תיכונית.
- לימודי מחשב - מסגרות לימוד רגילות ומיוחדות ללימודי מחשב.

ד. תחום החברה והפנאי

סיוע בהפניה ובמימון של מועדונים חברתיים במסגרות רגילות ומיוחדות לבילוי חברתי והקניית מיומנויות חברתיות בשעות הפנאי.

ה. תחום המשפחות

- ייעוץ, הדרכה והנחיה למשפחות נכי הנפש ;
- נופשוניים - סיוע בהפניה ובמימון שהייה קצרת מועד במסגרת מגורים מיוחדת מוגנת בעבור נכי הנפש החיים דרך כלל עם משפחותיהם.

ו. תחום טיפול השיניים

סיוע בהפניה ובמימון טיפול שיניים - טיפול שיניים משמר וטיפול פרוטטי, בהתאם לאמות מידה שיקבע השר.

ז. תחום תיאום טיפול

מינוי מתאם טיפול שיהיה אחראי ליישום ותיאום מתן כל השירותים הניתנים לנכה הנפש.

פנאי

לפעילות בשעות הפנאי חשיבות רבה בהעשרת עולמו של האדם, בתרומה לנורמליזציה ולשילובו של חניך על הספקטרום האוטיסטי בחברה, בלימוד ופיתוח מיומנויות חברתיות. בילוי בשעות הפנאי עונה על צרכיו ועל נטיותיו של האדם ומקנה לו אפשרויות לבחירה, לביטוי עצמי, לאינטראקציה עם החברה ולהסתגלות אליה בתוך מערך מקצועי תומך, מלמד ומקדם תוך כדי הנאה.

מועדונית

מסגרת חינוכית טיפולית הפועלת בשעות אחה"צ, בה ניתן טיפול אישי וקבוצתי לשיפור מיומנויות חברתיות, פעילות פנאי, חוגים והעשרה. ומאפשרת לחניכים לחוות וללמוד כיצד ניתן לבלות עם קבוצת השווים. המועדונית מופעלת ע"י גוף מקצועי בעל ידע, בהתאם לצרכים המיוחדים של כל חניך וחניך.

מי זכאי

ילדים על הספקטרום האוטיסטי **הגרים בבית הוריהם** ומוכרים בשירות לאדם עם אוטיזם במשרד הרווחה. יש לפנות למחלקת הרווחה ברשות המקומית לקבלת השירות.

נופשון

מסגרת חוץ ביתית לשהייה קצרת מועד הנערכת במקומות מותאמים, במיוחד בסופי שבוע ובחופשות.

מטרת הנופשון לאפשר לבוגרים על הספקטרום האוטיסטי לשהות במסגרת מוגנת באווירה ביתית עם תוכנית מתאימה למסי ימים במשך השנה ולאפשר לבני משפחתם התארגנות או היעדרות בשעה שילדיהם נמצאים במסגרת ההולמת את צורכיהם. המסגרת כוללת לינה. בנופשון מתקיימות תוכניות ללימוד כישורי חיים כהכנה לחיים עצמאיים.

מי זכאי

ילדים על הספקטרום האוטיסטי **הגרים בבית הוריהם** ומוכרים בשירות לאדם עם אוטיזם במשרד הרווחה. יש לפנות למחלקת הרווחה ברשות המקומית לקבלת השירות.

מסגרות פנאי

מועדוניות

השירות לאדם עם אוטיזם במשרד הרווחה – רשימת מועדוניות [בקישור זה](#)

אלו"ט

הרעיון המרכזי המנחה את מועדוניות אלו"ט הוא לאפשר לחניכים לחוות וללמוד כיצד ניתן לבלות עם קבוצת השווים. במועדוניות מתקיימות פעילויות חינוכיות, חוגי בילוי ופנאי המותאמים לקבוצת החניכים הספציפית. המועדוניות מופעלות ע"י גוף מקצועי בעל ידע, בהתאם לצרכים המיוחדים של כל חניך וחניך. הן פועלות בשעות אחר הצהריים לאורך כל ימות השנה.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: http://alut.org.il/?page_id=441

טלפון: 03-7238313

מייל: baruchb@alut.org.il

מרכז מילמן

מועדונית בחיפה לבוגרים מגיל 14 ומעלה. מנוהלת על ידי עובד סוציאלי, ובהן מדריכים אנשים ממקצועות הבריאות כגון מרפאים בעיסוק וסטודנטים. הפעילות מדגישה ומפתחת את הקשרים החברתיים שבין חבריה, וכן מציעה מגוון פעילויות וחוגים שמטרתם פיתוח כישורי החיים של כל חניך על פי יכולתו וצרכיו, הנאה מאינטראקציה חברתית ורכישת כלים לחיים עצמאיים ומעורבות חברתית בקהילה.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.milman-center.org.il/moadonit.html>

טלפון: 04-8227560, 04-8325190

מייל: Milmnctr@bezeqint.net

תכנית רעים

תכנית חברתית שפועלת במתנ"סים ברחבי הארץ. קבוצת "רעים" מספקת מסגרת חברתית חמה ותומכת לאנשים המתמודדים עם קשיים בתקשורת.

אתר אינטרנט: <http://www.matnasim.org.il/?CategoryID=1771>

מייל: talliabm@matnasim.org.il

בשבילך – עמותת אבני דרך

קבוצה המיועדת לצעירים בגילאי 17-21 בספקטרום האוטיסטי בתפקוד גבוה, מכל רחבי הארץ, הנמצאים לקראת סיום הלימודים במערכת החינוך או צעירים הנמצאים במסגרות של צבא, שירות לאומי, או בכל שלב אחר לקראת המעבר לחיים בוגרים.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.avneiderech.org.il/index.php/il/groups>

טלפון: יעל- 052-5611014

מייל: yaels@avneiderech.org.il

קיימות מסגרות פנאי פרטיות שונות הפועלות ברחבי הארץ, לקבלת מידע ופרטים ניתן לפנות לסניפי מרכז אל"ט למשפחה.

דיוור חוץ ביתי

בוגרים על הספקטרום האוטיסטי הם בעלי מנעד רחב של יכולות תפקודיות אינטלקטואליות. חלק מהבוגרים על הספקטרום האוטיסטי יזדקקו לתמיכה לאורך חייהם, בעוד שאחרים יחיו חיים עצמאיים. כיום קיים מגוון רחב של מודלים לדיוור שנועדו להתאים לצרכים השונים של האוכלוסייה על הספקטרום האוטיסטי. מערכי הדיוור החוץ ביתי מופעלים בידי עמותות וחברות ונמצאים בפיקוח משרד הרווחה, ומאפשרים טיפול כולל לאורך כל ימות השנה, ברמות משתנות של תמיכה וליווי:

בית לחיים/הוסטל – מסגרות מגורים תומכות ומשקמות לבוגרים שאינם יכולים לקבל מענה טיפולי במסגרת הקהילה. ההוסטלים מותאמים וייעודים לרמות התפקוד השונות.

דירות הכשרה דירות מעבר המכונות את הבוגרים לקראת חיים עצמאיים בקהילה. משך השהות בדירות אלו הוא כשנה עד שנתיים.

דירות בקהילה המיועדת לבעלי תפקוד עצמאי הזקוקים לליווי והכוונה.
דיוור נתמך ליווי ותיווך לבוגרים המעוניינים במגורים עצמאיים בקהילה.

מי זכאי?

בוגר המוכר בשירות לאוטיזם במשרד הרווחה.

התהליך למימוש הזכות לדיוור חוץ ביתי

- בקשה מהמחלקה לשירותים חברתיים להפנייה לסידור חוץ-ביתי.
- אם מדובר בילד עד גיל 18 תתקיים ישיבה של ועדת החלטה בנוכחות מפקח מחוזי של היחידה.
- לאחר קבלת האישור יועברו המסמכים לוועדת השמה מחוזית של משרד הרווחה. תפקידה של הוועדה להתאים את המועמד למסגרת המתאימה לו.
- התאמת המועמד תיבחן מטעם מסגרת הדיוור המיועדת על ידי תצפיות בביתו או במסגרת הנוכחית בה הוא מבלה את מבית יומו.
- ועדת קבלה תחליט על התאמתו למסגרת המיועדת והחלטתה תועבר לעובדת הסוציאלית שתפקידה להעביר להורים את ההחלטה.

השתתפות במימון והעברת קצבאות המוסד לביטוח לאומי

במקרה של דייר שגילו עד גיל 18, יועברו קצבאות הביטוח הלאומי למשרד הרווחה ולהוסטל ותידרש השתתפות ההורים בהתאם לחישובי הזכאות.

אצל דייר שגילו מעל 18 יועברו 80% מקצבת הנכות למסגרת החוץ ביתית ו 20% יישארו אצל מקבל הקצבה.

חשוב לדעת

תהליך דיוור חוץ ביתי יכול לקחת זמן לכן מומלץ להתחילו כבר שנה מראש.

מסגרות דיור

הוסטל/בית לחיים

◀ **השירות לאדם עם אוטיזם במשרד הרווחה – רשימת מסגרות דיור חוץ ביתיות בקישור זה**

אלו"ט

הבתים לחיים של אלו"ט פועלים על פי התפיסה ההוליסטית, הרואה את האדם כשלם ומתייחסת לכלל צרכיו של האדם הלוקה באוטיזם – צרכיו הנפשיים, הגופניים הקוגניטיביים והחברתיים. "בית לחיים" ממוקם לרוב לצד שכונת מגורים ומאפשר לחברי הבית אורח חיים דומה ככל האפשר לחיים במשפחה תוך שיתוף עם הקהילה.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: http://alut.org.il/?page_id=429

טלפון: 03-7238305

מייל: gala@alut.org.il

מערך הדיור של בית אקשטיין

מערכי הדיור הקהילתי, ההוסטלים של בית אקשטיין, נותנים מענה לאנשים היכולים להשתלב בחיי הקהילה, מגיל 21 ומעלה. בהוסטלים ניתן דגש על פיתוח מיומנויות חברתיות, כישורי חיים וצריכת שירותים בקהילה. ההוסטל הינו בית לחיים במשך כל ימות השנה ומספק את כל השירותים הנדרשים לרווחת ואיכות חיי הדיירים: סביבה פיזית הכוללת את המגורים, תוכניות תמיכה וקידום הבנויות עבור כל דייר בנפרד.

בבית אקשטיין קיימים הוסטלים לתפקוד בינוני-גבוה וגבוה.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט, לרשימת ההוסטלים http://www.b-e.org.il/page_466

טלפון: 09-9514516, פקס: 09-9514517

מייל: nir.s@b-e.org.il

עלי שיח

בכל דירה מתגוררים מספר דיירים בליווי של מדריכים שחיים יחד איתם ואף ישנים איתם ומספקים להם תמיכה מלאה על כל צעד בחייהם. הדירות ממוקמות בבנייני מגורים רגילים בלב השכונות הירושלמיות. דייריהן מקיימים יחסי שכנות חמים ומעורים היטב בחיי הקהילה בתנועות נוער, בפעילויות המתנ"סים ובבתי הכנסת. כל דירה מאוכלסת בדיירים המגובשים בקבוצה מתאימה המאופיינת לפי גיל ולפי רמת הלקות.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט:

<https://www.aleisiach.org/%D7%9E%D7%A2%D7%A8%D7%A-%D7%93%D7%99%D7%95%D7%A8-%D7%A7%D7%94%D7%99%D7%9C%D7%94>

טלפון: 02-50-222-60 או 02-6520932, פקס: 02-50-222-57

מייל: alei@alei-siach.org.il

עמותת שק"ל

מערך דיור רב נכותי ורב מגזרי בירושלים: דיור מוסדי, דיור קהילתי, דיור בהוסטל או דיור בדירה עצמאית.

מערך הדיור מבקש לספק לא רק דיור מוגן לאנשים עם צרכים מיוחדים אלא להוות עבורם בית חם ולאפשר את מירב התנאים להתפתחות אישית בכל תחומי החיים. מערך הדיור מבקש להתאים את השירות הניתן בו לכל דייר ודייר. הורי הדיירים הינם שותפים מלאים בתוכנית הטיפול הניתנת עבור כל דייר, והינם חלק ממשפחת שק"ל.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.shekel.org.il/?CategoryID=260#.VZkEl4scS1s>

טלפון: 02-6720157 שלוחה 108

מייל: offerd@shekel.org.il

אלאור

ארגון "אלאור" נותן שירות כוללני לאנשים בעלי צרכים מיוחדים, עם מומחיות מיוחדת בתחומי הפיגור, הפרעות נפש ואוטיזם.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.elor.org.il>

טלפון: 03-9380741/2

מייל: info@elor.org.il

דירות הכשרה ודירות בקהילה

עמותת יד לילד המיוחד

על מנת להכשיר את הילדים לעצמאות הלכה למעשה, שוכרת העמותה דירות בקהילה הסמוכה לבית הספר, ויוצרת מרחב לימודי אחר וייחודי - בו הילד אינו תלמיד "קונבנציונלי" אלא תלמיד המתמודד באופן ישיר עם אתגרי החיים ומסתגל לחיים עצמאיים. הדירות ממוקמות באזורים

מרכזיים בעיר, במרחק הליכה ממקומות ציבוריים מרכזיים, מה שמאפשר התנסות חווייתית אותנטית.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט:

<http://special.org.il/he/page/%D7%93%D7%99%D7%A8%D7%94-%D7%91%D7%A7%D7%94%D7%99%D7%9C%D7%94>

טלפון: 03-9600667 שלוחה 1, פקס: 03-9607219,

מייל: info@special.org.il

מערך הדיור של בית אקשטיין – בית הכשרה

מטרת המערך לשפר את איכות חייהם של הדיירים בדגש על העצמת העצמאות שלהם בתחומי החיים השונים. כל זאת דרך חוויה של מגורים בסביבת השווים ובהדרכה וליווי של צוות מקצועי אוהב ומסור. מיועד לצעירים על הספקטרום האוטיסטי בתפקוד גבוה, נמצא בפיקוח משרד הרווחה. דירות ההכשרה ודירות הליווי בקהילה נמצאות בת"א, בקרית אונו ובחיפה.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: http://www.b-e.org.il/page_492.aspx:c0=13485&bsp=13448

טלפון: 03-6486477

מייל: tamira@b-e.org.il

דיור נתמך

דיור נתמך – פרויקט הגיינט מסד נכיות

התכנית מיועדת ללוות את תהליך המעבר של אנשים עם מוגבלות שגרים בבית הוריהם או במסגרות חוץ ביתיות אשר מסוגלים לכך ומעוניינים לחיות באופן עצמאי בקהילה למגורים עצמאיים. בנוסף, התכנית מספקת שרותים לאנשים הגרים בקהילה במצב המצריך התערבות מקצועית, ליווי, תיווך והכוונה.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www2.jdc.org.il/node/984>

טלפון: 02-6557111

השכלה

השכלה היא מנוף לשילוב תעסוקתי. קיימות אפשרויות שונות של השכלה על-תיכונית לצעירים על הספקטרום האוטיסטי. לכל מסגרת מודל לימודים שונה, שנועד לספק לתלמידים את הכלים והתמיכה הנדרשים על מנת לשפר את השכלתם, כישוריהם ולמצות את הפוטנציאל שלהם.

מכינות

עמותת "אבני דרך"

מכינה אשר מהווה חולייה מקשרת בין החינוך הפורמאלי במסגרת הבית-ספרית לבין מסגרות החיים הבוגרים. מכינת "אבני דרך" פועלת בקריית שמונה במתכונת פנימייתית, תחת פיקוח השירות לאוטיזם במשרד הרווחה. המכינה מיועדת לצעירים בספקטרום האוטיסטי בגילאי 18-25, המעוניינים להיות עצמאיים.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: [/http://www.avneiderech.org.il/index.php/il](http://www.avneiderech.org.il/index.php/il)

טלפון: 054-7909390, 050-7701126

מייל: info@avneiderech.org.il

תכנית דרור

מיזם הפועל בשיתוף עם אוניברסיטת תל-אביב ועמותת "גוונים". המכינה היא תוכנית חד שנתית לפיתוח ניהול והכוונה עצמית ובחירת אופק לימודי-תעסוקתי הכוללת שלושה ימי לימודים באוניברסיטת תל-אביב, יומיים התנסות בעבודה סטודנטיאלית, בחירת מסלול לימודים הרשמה וקבלה או המשך התנסות בעבודה.

מיועד לצעירים על הספקטרום האוטיסטי בתפקוד גבוה בגילאי 21 עד 35, בוגרי שרות לאומי או צבא,

בעלי מוטיבציה להשתלבות חברתית, לימודית ותעסוקתית והתפתחות אישית.

ליצירת קשר:

טלפון: רות שקלר-ניסן 052-4611522

מייל: dror.tlvu@gmail.com

◀ **נפיים – מכינה לחיים**

ה"מכינה" הינה מסגרת קבוצתית וקהלתית עם ליווי אישי לכל צעיר בתהליך היציאה מבית ההורים למגורים עצמאיים ככל שניתן. הצעירים, המהווים קבוצה חברתית המקיימת חיי שותפות חברתית ותפקודית, מלווים על ידי צוות מדריכים. התוכנית במכינה מאפשרת רכישת כישורי עבודה, מיומנויות חברתיות וכישורי חיים.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://kndarom.wix.com/gvanim>

אורנית 054-668-9012

רותם 054-672-2738

◀ **מכללת כישורי חיים**

מכללת כישורי חיים הנמצאת בקיבוץ אשדות יעקב מאוחד, משמשת מסגרת השכלה והכשרה לבוגרים בעלי צרכים מיוחדים מעל גיל 21, שלב מעבר בין סיום הלימודים, ליציאה לחיים האמיתיים. הסטודנטים לומדים קורסים רבים אותם מעביר סגל של מתנדבים, ביניהם ידיעת הארץ, כלכלת בית ורפואה אלטרנטיבית. כמו כן, הם משתתפים בפרויקטים באנגלית ובחשבון, עובדים בקונדיטוריה ועוד.

יצירת קשר:

טלפון: 04-6710055, 04-6756275

במייל: ravitsela1@gmail.com

◀ **השילוב המשלב**

תכנית "השילוב המשלב" בישיבת "מעלה גלבע" פונה לבחורים המצויים על הספקטרום האוטיסטי בתפקוד גבוה ובינוני, ומציעה להם שילוב בקהילת הישיבה, במטרה להכין אותם לקראת יציאה לחברה הכללית.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט:

http://www.maalegilboa.org/index.php?option=com_content&view=article&id=662&Itemid=46

טלפון: 04-6480712

מייל: yeshiva@maalegilboa.org

הכשרות

◀ AQA הכשרה ושילוב של בוגרים בעבודה בבדיקות תוכנה

מטרת התוכנית להכשיר ולשלב אנשים עם אוטיזם בתפקוד גבוה בעבודה בבדיקות תוכנה. התכנית כוללת קורס הכשרה בו נלמדים ומתורגלים עקרונות בדיקות תוכנה ומוקנים כישורים חברתיים לעבודה בהייטק, איתור חברה המוכנה לקלוט את בוגר ההכשרה ובדיקה של התאמתו לצרכי החברה ולסביבת העבודה, ליווי שוטף של המנהל / הצוות ושל העובד לצורך השתלבות בחברה לאורך זמן.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.aqa.co.il>

טלפון: אסתר צבר 052-6755124

מייל: ester.zabar@aqaco.il

◀ מרכז הכשרה ושיקום מקצועי בית לוינשטיין

המרכז מציע קורסים מקצועיים המותאמים לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים, חלק מן הקורסים מתקיימים עפ"י תוכנית לימודים ובפיקוח האגף להכשרה מקצועית במשרד התמ"ת. בסיום הקורס מקבלים המסיימים תעודת מקצוע/גמר. לקראת סוף הלימודים מתנסים הלומדים בעבודה מעשית במקומות עבודה שונים, בהתאם להכשרתם המקצועית.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט:

<http://www.meshi.org.il/%D7%A7%D7%95%D7%A8%D7%A1%D7%99%D7%9D%20%D7%9C%D7%94%D7%9B%D7%A9%D7%A8%D7%94%20%D7%9E%D7%A7%D7%A6%D7%95%D7%A2%D7%99%D7%AA>

טלפון: 09-7719444, 09-7705700, פקס: 09-7705770.

◀ "רואים רחוק" – הקריה האקדמית אונו

תכנית חדשנית המיועדת להכשיר בוגרים על הספקטרום האוטיסטי למקצועות נדרשים בצה"ל ובשוק האזרחי. התכנית מיועדת לבוגרים מתאימים המעוניינים לשרת בצה"ל כמתנדבים, או להשתלב בשוק האזרחי במקצוע בו יש להם יתרון יחסי. משתתפי התכנית עוברים קורס הכשרה של כ-3 חודשים במסגרת אזרחית שמלמד אותם את המקצוע, ומקנה להם את כישורי העבודה הנדרשים.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.ono.ac.il/academy/social-agenda/roim-rachok>

מייל: ir@ono.ac.il

◀ "נתיב נגיש לתעסוקה"

מסלול הכשרות חדשני במכון טראמפ שבבית איזי שפירא, המיועד להכשיר אנשים עם מוגבלות לעולם העבודה בישראל ולשלבם בתחומי עיסוק ההולמים את כישוריהם ויכולותיהם הייחודיות.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: [מכון טראמפ](#)

טלפון: רסאלה דרור 09-7701219

דוא"ל: rasid@beitissie.org.il

◀ מרכז הכשרה "גיל" – מקצועית מכוונת תעסוקה לבוגרי כיתות תקשורת

במסגרת התוכנית יעברו התלמידים אבחן מקיף תוך ליווי אישי ומקצועי של צוות ביה"ס, על מנת לזהות את הנטיות התעסוקתיות, כישוריהם ורצונותיהם במטרה ליצור להם תכנית הכשרה אישית ומותאמת תוך התנסות מעשית בקהילה.

ליצירת קשר:

טלפון: 03-5711871

דוא"ל: gilschool@gmail.com

◀ מגמה לעתיד – חינוך טכנולוגי מקצועי בחינוך המיוחד

תכנית באחריות משרד החינוך. התכנית מיועדת לתלמידים בני 18 עם צרכים מיוחדים, המעוניינים להשתלב בלימודי הסמכה בחינוך הטכנולוגי- מקצועי לקראת השתלבות בשוק העבודה הפתוח. תכנית הלימודים בת 3 שנים בדגש על העשרת הידע, המיומנויות והיכולות הדרושים לצעיר/ה לקראת השתלבות בהצלחה בתעסוקה

ליצירת קשר:

טלפון: 050-5321730

דוא"ל: osnate@atid.org.il

לימודים אקדמיים

סמינר הקיבוצים - המרכז לאוכלוסיות מיוחדות

המרכז לאוכלוסיות מיוחדות הוקם על מנת לשפר את איכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות באמצעות קידום הנגישות ללימודים, להכשרה ולתעסוקה ובאמצעות קידום אנשי המקצוע הפועלים בשטח. ישנן מספר תוכניות מונגשות לאנשים עם מוגבלויות.

ליצירת קשר:

אתר אינטרנט: <http://www.smkb.ac.il/certificate-programs/special-edu-studies>

טלפון: 03-6901200

הקריה האקדמית אונו, תוכנית "כפיר"

פרויקט "כפיר" של הקריה האקדמית אונו ו"בית אקשטיין" מאפשר לימודים אקדמיים המשולבים בלימודי טכנולוגיה לסטודנטים בעלי תסמונת אספרגר. מטרת תוכנית הלימודים היא להכשיר תלמידים למלא תפקידים בעלי אוריינטציה טכנולוגית בארגונים השונים. תוכנית הלימודים מודולרית ומחולקת לשלבים, הלימודים נערכים בקבוצות של עד 10 סטודנטים. עומס הלימודים מותאם לצרכים המיוחדים המאפיינים אוכלוסיה זו, ועומד על היקף של כחצי מתוכנית לימודים אקדמית רגילה.

ליצירת קשר:

טלפון: רונית רונן מן 054-2162468

אוניברסיטת אריאל בשומרון

פרויקט קידום ושילוב אנשים עם אוטיזם, במעגל חיי העבודה וההשכלה הגבוהה, שואף למקסם את יכולותיו של כל אחד מן הבוגרים בתחומי ההשכלה, התעסוקה וכישורי החיים, ולהביאם למצב של פיתוח עצמאות אישית ויכולת מרבית להשתלבות בחיי החברה, המשפחה ובתפקוד היומיומי בכל התחומים, תוך התאמת היעדים ליכולותיו של כל אחד מן הבוגרים. יצוין, כי ישנם סטודנטים בפרויקט המקבלים מימון של הלימודים מסל שיקום של ביטוח לאומי.

ליצירת קשר:

טלפון: 03-9066660, 03-9066673

המכללה האקדמית בית אקשטיין

לימודים לתואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה לבוגרים עם אספרגר, בשלושה מסלולים: פסיכולוגיה וחינוך, כלכלה ומדעי המחשב, פסיכולוגיה ותקשורת. תכנית לימודית ארבע שנתית, קבוצות קטנות וליווי מקצועי לתמיכה חברתית ורגשית

ליצירת קשר:

טלפון: אפרת ערבה 050-3059337 03-5605248

דוא"ל: info.academy@b-e.org.il

אוניברסיטה משולבת

הנגשה אקדמית לסטודנטים עם לקויות למידה והסתגלות

תוכנית של המכון הבינלאומי ללימודי המשך בנכויות התפתחותיות ע"ש טראמפ, של בית איזי שפירא, שמטרתו מתן שוויון הזדמנויות לאנשים עם לקויות למידה מורכבות להשכלה גבוהה במסגרת אקדמית. האוניברסיטה המשולבת מאפשרת לסטודנטים למצוא מסגרת מותאמת ללמידה, להעשרה, להכשרה מקצועית ולצמיחה אישית. התוכנית פועלת במספר מוסדות אקדמיים.

ליצירת קשר:

טלפון: רסיאלה דרור 09-7701219

דוא"ל: rasid@beitissie.org.il

אינדקס טפסים

נספח	קישור	טופס	רשות
	קישור לטופס	תביעה לקצבת נכות כללית	המוסד לביטוח לאומי www.btl.gov.il
	קישור לטופס	תביעה לקצבת שירותים מיוחדים	
	טופס 116 א'	בקשת זיכוי ממס בגין קרוב נטול יכולת	רשות המיסים https://taxes.gov.il
	טופס 127	תעודה רפואית	
	קישור לטופס	בקשה לפטור חלקי ממס רכישה	
	קישור לטופס	בקשה לתו נכה ופטור מאגרת רישוי	משרד התחבורה http://he.mot.gov.il
	קישור לטופס	בקשה לקבלת הנחה	בזק
	קישור לטופס	בקשה להעסקת עובד זר	רשות האוכלוסין וההגירה http://www.piba.gov.il
	קישור לטופס	בקשה לבית משפט לענייני משפחה לקבלת אפוטרופסות	משרד המשפטים http://index.justice.gov.il
	קישור לטופס	פניה לוועדת סל שיקום אזורית	משרד הבריאות http://www.health.gov.il/Pages/HomePage.aspx